Алатау

Газет 2000 жылдан шыға бастады

№ 17 (1176)

26.04.2024

Қоғамдық-саяси газет / Общественно-политическая газета

alatau.offset@mail.ru
alatau_gazeti
alatau_gazeti

ӨЗЕКЖАРДЫ

ЖЕКЕМЕНШІК МЕКТЕП АШУ БИЗНЕС ПА?

ДЕРЕК КӨЗДЕРІНЕ СҮЙЕНСЕК, ЕЛІМІЗДЕ ЖЕКЕМЕНШІК МЕКТЕПТЕР ТӘУЕЛСІЗДІКТІҢ АЛҒАШҚЫ ЖЫЛДАРЫНДА ҚҰРЫЛА БАСТАПТЫ. ҚАЗІРГІ КҮНІ АСТАНА, АЛМАТЫ ҚАЛАЛАРЫНДА ЖЕКЕМЕНШІК МЕКТЕПТЕРДІҢ БІЛІМ БЕРУДЕ ОЗЫҚ ҮЛГІСІ ҚАЛЫПТАСҚАН. АЛ, ЖАЛПЫ СТАТИСТИКА БОЙЫНША, ЖЕКЕМЕНШІК ОРТА МЕКТЕПТЕРДІҢ 90 ПАЙЫЗ ТҮЛЕГІ УНИВЕРСИТЕТКЕ ТҮСІП, ОНЫ ЖАҚСЫ НӘТИЖЕЛЕРМЕН АЯҚТАЙДЫ. ӘРІ БҮГІНДЕ ӘЛЕМГЕ ТАНЫМАЛ САЯСИ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ БАСЫМ КӨПШІЛІГІ ЖЕКЕМЕНШІК МЕКТЕПТІҢ ТҮЛЕГІ ЕКЕН.

Шетелдің білім беру жүйесін зерттеп көру үшін бірнеше елді аралаған. CA Garden Schools басқарушы компаниясының директоры Нұрмұхамед Досыбаев *«Азаттық радиосына»* берген сұхбатында: *«Жекеменшік мектептердің қаншалықты жақсы білім беретіні құрылтайшыларының мектепті қандай мақсатпен ашқанына байланысты болуы мүмкін. Біреулер оған сапалы білім беретін оқу орны ретінде қараса, тағы да біреулер кіріс келтіретін бизнес ретінде мектеп ашуы ықтимал»* – депті.

Қалай десек те, мектеп табыс табатын емес, ұрпаққа тәлім-тәрбие беретін орын екені белгілі. Алайда ел іші жекеменшік мектептердің барлығында сапалы білім беріледі деу жаңсақ пікір екенін айтады. Ал балаларын ақылы мектепте оқытатындар жеке мектептегі атмосфера мемлекеттік мектептен мүлдем өзгеше дейді.

Осы орайда біз облыс орталығы Талдықорған қаласында ашылған жекеменшік мектептер туралы қалам тербеуді жөн көріп, білім ошақтарының тыныс-сымен танысып, басшыларымен тілдескен едік.

Ниеттен – жетістікке...

Аян Тілеубекұлы, «INNOVERSE TALDYKORGAN» жекеменшік мектебінің құрылтайшысы: *«Мектепті құру жоспары серіктесім Жұмаділ Мырзабекұлы екеуміздің ортақ ісіміз. Бастапқыда курс ретінде аштық. Ондағы мақсат – балалардың орта мектепте алған білімдерін қосымша негізде арттыру еді. Сөйтіп түстен кейінгі уақытта балаларды ҰБТ-ға дайындауды бастадық. Алайда оқушылардың көпшілігі екі жақта шапқылап жүріп шаршап қалатындықтарын байқадық. Сөйтіп жүріп өзіміздің жеке мектебімізді ашсақ деп ниеттендік. 2019 жылдың қыс мезгілінде жекеменшік мектеп ашуға қолымызға лицензия алдық. Осылай «Ниеттен – жетістікке» деген ұранмен ісімізді бастадық. Атауын неге «INNOVERSE TALDYKORGAN» деп қойдыңыздар дейсіз ғой. Негізі бұл атау түрлі мағынаны береді. Бірнеше варианттың ішінен «Жаңа әлемдегі Талдықорған» деген аудармасы ұнады. Біз осы нұсқаны қабылдадық. Тура мағынада болмаса да, осыны таңдадық. Серіктесімнің маркетинг саласы бойынша білімі өте жоғары болғандықтан ағылшын тілінде жазуды құп көрдік.*

Мектепті ә деп ашқанда директорлық міндетті өзім атқарып келдім. Одан кейін Әділет ағайды тағайындадық. Ол – өте әмбебап адам. Өзі математика пәнінің мұғалімі әрі менеджмент жағынан, қаржылық сауаттылығы да жоғары маман.

2020 жылдың қаңтарынан бастап мемлекеттен қаржы аламыз. Бұл қаржыны да оп-оңай ала салмайсың. Алдымен арнайы тексеру, аудит жүргізеді. Егер барлық ісің сәйкес келіп жатса ғана ақша бөледі. Ал, берілетін қаржы оқып жатқан бала санына орай есептелініп бөлінеді.

Негізі сапаға қарайды ғой. Бізде 10-11-сынып болған соң жоғарғы оқу орнына түсу дәрежесін, одан кейін жұмысқа тұруына да мән беріп қарайды. Мәселен, 2019-2023 жылдар аралығында мектепке қабылданған 565 түлектің 20 пайызы ғана грант иегері бола алмады. Қалғандарының дерлігі жоғары оқу орнына түсті.

Жалпы, ата-ана бастауышта балаға көп көңіл бөледі де, бесінші сыныпқа көшкенде оны түрлі үйірмелерге беріп, сол жаққа итере салады. Түске дейін сабақта, түстен кейін секцияда. Осылайша 5-9-сынып арасында балаларының біліміне баса мән бермей, босаңсытып алады. Содан 9-шы сыныпты аяқтаған шақта «мына баланы не істейміз, колледжде оқытамыз ба әлде университетке түсе ме» деп жанталасады. Осы 5-9-сыныптың аралығында оқушының ата-анасына орта мектеп мұғалімі «балаңыз оқымай жүр» деп құлақтандырғанымен, оның сөзіне олар бас ауырта бермейді. Содан кейін, тура 10-сыныпқа келгенде баласын емес, көпшілігі мұғалім дұрыс оқытпады деп кінәлап жатады.

Баланы «ағаш» деп есептесек, төрт жыл бойы ағашқа су құйып келесіз де, одан кейін қараусыз қалдырсаңыз, оның қандай күйде болатынын көзіңізге елестетіңізші. Бала да солай ғой. 10-11-сыныпқа келгенде одан жақсы нәтиже көргіміз келеді. Біздің курсты ашу себебіміз де осындай балаларды біліммен қаруландыру еді.

Жекеменшік мектеп ашуды бизнестің көзі деп қарайсыз ба? Бұл сауалға жан-жақты жауап беруге болады. Байқасаңыз, бізде «сеть» мектептер көп. Бұл – әр қаладан ашып алған мектептер. Мұны бизнес деп айтуға болатын шығар. Алайда, олардың да өз ойлағандары болуы мүмкін... Ал біздің мақсат әу бастан осы Талдықорған қаласында ғана ашу болды және түпкілікті нәтижесін көруді, 10-11-сыныптың балаларын оқытудың өзін шырқау шегіне жеткізсек деген ойды ғана көздедік. Сөзімде айттым ғой, «ниеттен – жетістікке» дейін деген ұранмен балаларды оқытып, оның жақсы маман болып шығуына жол ашу ғана. Жалпы, қандай істі қолға алсаң да ниет түзу болуы керек».

Басты ұстаным – сапалы білім беру

Әділет Жанарбекұлы, «INNOVERSE TALDYKORGAN» жекеменшік мектебі бірінші филиалының директоры: *«Алғаш ашылған 2021-2022жылғы оқу жылында мектебімізден 268 бала бітіріп шықса, соның 9-ы ғана грантқа түсе алмады. Біз жыл сайын 11-сынып оқушылары үшін Алматыға арнайы тур ұйымдастырып, онда орын тепкен оқу орындарына апарып көрсетеміз. Жүрек түкпірінде кім қандай оқу орнын таңдаса алдын ала көрсін, білсін деген оймен. Осындай турдан кейін баланың бойында белгілі бір мақсат пайда болып, оқуға деген ынтасы да оянады. Бір қуантарлығы, оқу орындарына барғанда өзіміздің балалар алдымыздан шығып, амандасып жатады. Мұны көргенде іштей еңбегіміздің ақталып, жемісін беріп жатқанын аңғарып, бұдан да бетер жұмыс істеуге құлшынысымыз оянады.*

Жалғасы 8-9-бетте.

БАСПАСӨЗ - 2024

«АЛАТАУ» қоғамдық-саяси газетіне жазылу жалғасуда

ЖАЗЫЛУ БАҒАСЫ:

редакция арқылы
1 жылға – 3640 теңге.
облыстық маңызы бар қалалар үшін "Қазпошта" арқылы
1 жылға – 4477,20 теңге.
ауыл тұрғындары үшін
1 жылға – 4700,80 теңге.

Продолжается подписка на общественно-политическую газету «АЛАТАУ»

ЦЕНА ПОДПИСКИ:

с редакции
на год – 3640 тенге.
для города областного значения через "Казпочту"
на год – 4477,20 тенге.
для сельского населения
на год – 4700,80 тенге.

Индексі: 15534

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau.offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

АКЦИЯ АЯСЫНДА

22 МЫҢ ТҮП АҒАШ ОТЫРҒЫЗЫЛДЫ

ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫНЫҢ ТҰРҒЫНДАРЫ «ТАЗА ҚАЗАҚСТАН» ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АКЦИЯСЫНЫҢ «ЖАСЫЛ АЙМАҚ» АПТАЛЫҒЫНЫҢ АЯСЫНДА 22 МЫҢ ТҮП АҒАШ ОТЫРҒЫЗДЫ. БҰЛ ТУРАЛЫ ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫ ӘКІМІНІҢ БАСПАСӨЗ ҚЫЗМЕТІ ХАБАРЛАДЫ.

Облыстық энергетика және тұрғын үй коммуналдық шаруашылығы басқармасының мәліметінше, экологиялық акцияға 80 мыңнан астам белсенді азамат атсалысқан. Бұл күні ағаш отырғызудан бөлек, 3 мың тоннадан астам қоқыс та шығарылды.

Жалпы жыл соңына дейін облыс аумағында 115 мың түп ағаш егу жоспарланып отыр. Соның 5 мыңы Талдықорған қаласында отырғызылса, 42 мыңнан астамы көктем айларында, 32 мыңға жуығы күзде егіледі. Қалған 35 мыңнан астамы экологиялық акция аясында демеушілік қаражат есебінен отырғызылуда.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

ШАРА

Облысымыздағы 21 кәсіпорынның өкілдері өндірісте дуальды оқытуды ұйымдастыру мен өткізуге қатысты екі күндік семинарға қатысты. Іс-шараға 46 маман тартылды.

ТӘЛІМГЕРЛІК МЕКТЕБІ АЯСЫНДАҒЫ СЕМИНАР

Талдықорған қаласының индустриялық колледжі қабырғасында өткен семинарға спикерлер ретінде Германияның Трир қаласында халықаралық дайындықтан өткен тәжірибелі мультипликатор – жаттықтырушылар Ләззат Шонаева мен Инна Региль шақырылды.

Жаттықтырушылар қарым-қатынас орнату және тәлімгерлік дағдыларды қалыптастыруға қатысты тәжірибелерімен бөлісті. Бұл білім кадр саясаты мәселелерін сауатты және жедел шешуге, соның ішінде кадрлар ағымының алдын алуға және қызметкерлердің әлеуетін ашуға мүмкіндік береді.

Семинар тыңдаушылары оқудан өткеннен кейін тәлімгерлердің сертификаттарын алды. Сонымен қатар, олардың деректері «Атамекен» Ұлттық кәсіпкерлер палатасы жанындағы тәлімгерлер тізіліміне енгізілді.

Облыстық кәсіпкерлер палатасының директоры Дәурен Оңалбаев атап өткендей, «Атамекен» Ұлттық кәсіпкерлер палатасының жанындағы тәлімгерлік мектебі алты жылдан бері жұмыс атқарады, соның аясында кәсіпорын қызметкерлері үшін осындай оқыту семинарлары өткізілуде. Тәлімгерлік мектебі – бұл кәсіпорындардың мамандарын, «Дуальды оқытуды енгізудің жол картасына» қатысушыларды анықтау, қолдау және көтермелеу мақсатында құрылған бірегей жоба.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

КЕЗДЕСУ

ОҚУШЫЛАРМЕН ЕРЛІК САБАҒЫ ӨТТІ

Талдықорған қаласындағы Мұхтар Арын атындағы №24 мамандандырылған лицейінің жоғары сынып оқушыларымен ерлік сабағы өтті.

Аталған іс-шараға Талдықорған қаласының қорғаныс істері жөніндегі басқармасы және 54380 әскери бөлімінің әскери қызметшілері келді. Шара барысында оқушыларға Қазақстан Республикасы Қарулы Күштеріне оқуға түсу жолдары айтылып, арнайы дайындалған бейне роликтер көрсетіліп, насихат парақшалары таратылды. Сонымен қатар қонақтар осы жылы Кеңес Одағының Батыры, Халық Қаһарманы, армия генералы Сағадат Нұрмағамбетовтың 100 жылдық мерейтойы екенін айтып, батырдың өмір тарихы туралы қысқаша айтып берді.

54380 әскери бөлім командирінің тәрбие жөніндегі орынбасары майор Асхат Оспанов оқушыларды Отанды сүюге, туған жеріне, еліне деген сүйіспеншіліктерін арттыруға, халқымыздың салт - дәстүрін сақтап, әрі қарай жалғастыруға, оларды ұлтжандылыққа, инабаттылыққа, достыққа, адамгершілікке тәрбиелеуге шақырды.

Өз кезегінде оқушылар ішкі ойларымен бөлісіп, өздерін қызықтырған сауалдарға жауап алды.

Жетісу гарнизонының баспасөз қызметі.

МЕРЕКЕЛІК ШАРА

АРДАГЕРЛЕР НАУРЫЗ ТОЙЫН ТОЙЛАДЫ

«САМАЛ» ШАҒЫН АУДАНЫНДАҒЫ АРДАГЕРЛЕР ҰЙЫМЫ ҚҰРЫЛҒАЛЫ ЖЫЛ БОЙЫ АУЫЗ ТОЛТЫРЫП АЙТАРЛЫҚТАЙ ЖҰМЫСТАР АТҚАРЫП КЕЛЕДІ. ҰЙЫМНЫҢ АЯСЫ КЕҢЕЙІП, ЗЕЙНЕТКЕ ШЫҒЫП, ҮЙДЕ ОТЫРЫП ҚАЛҒАН ҚАРТТАРДЫ АРДАГЕРЛЕР ҰЙЫМЫНА ТАРТЫП, ӨЗ ҚАТАРЛАСТАРЫМЕН АРАЛАСЫП ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС ОРНАТУ МАҚСАТЫНДА ӘРІ ҰЙЫМ ЖҰМЫСЫНЫҢ АЯСЫН КЕҢЕЙТУ НИЕТІМЕН «САМАЛ» ШАҒЫН АУДАНЫНДАҒЫ АРДАГЕРЛЕР ҰЙЫМЫНА МЕМЛЕКЕТТІК ЖӘНЕ КӘСІПКЕРЛІК МЕКЕМЕЛЕР АРДАГЕРЛЕРІНІҢ ОРТАЛЫҒЫ ҚОСЫЛДЫ.

Бұл орталыққа басшылық ететін С.Алмұханбетовпен бірлесе отырып мекемелерді аралап, зейнеткерлер тізімін анықтап, жауапты ардагерлерді тағайындап, жұмыс жоспарларын құрып, жалпы ардагерлер ұйымдарының басты мақсатын жеткізу сияқты аумақтық ұйымдастыру кезеңі өтпек. Соның арқасында бұрын ешбір қоғамға қосылмаған, ескерусіз жүрген ардагерлер өткізілетін іс-шараларға тартылмақ.

Қаламызда ардагерлер арасында ұйымдастырылатын қолөнер көрмесі, шахмат-дойбы турнирлері, ән конкурстары, тоғызқұмалақ ойындары, ақындар мүшәйрасы, баташылар жарысы, тағы басқа да іс-шараларға мекемелерден қабілетті зейнеткерлерді іздестіріп, ортаға тартуда. Осы орайда жылдағы дәстүр бойынша өтетін Наурыз мерекесі де тойланды.

«Самал» шағын ауданындағы ардагерлердің бастамасымен ұйым ауласында өткен мерекелік шараға жаңа орталықтың ардагерлері шақырылды. Орталық басшысы С.Алмұханбетов жиылған қауымды мерекемен құттықтаса, С.Жұмашбаев ақсақал ақ батасын берді. Ал әжелер тарапы шашу шашты.

Өз кезегінде ұйымының төрайымы Қ.Тұрлұғұлова қонақтарды мерекемен құттықтап, жылы лебізін білдірді. Осы орайда Б.Боранбаева, Х.Есдаулетовалар да жиналған жұртшылыққа ақ жарма тілектерін арнады.

Мерекенің көңілді өту мақсатында мектеп өнерпаздары мен жастар орталығының еріктілері ән-билерімен көтеріңкі көңіл-күй сыйлады. Бұл да ұрпақтар сабақтастығының бір белгісі болар.

Алдағы уақытқа ауқымды жоспарлар белгіленуде. Үлкендердің тәлім-тәрбиесін насихаттау мақсатында 50-60 жыл отасқан үлгілі отбасыларды, 50-100 жасаған қарттарды, соғыс жылдары еңбек еткен тыл ардагерлерін, өңірдегі атақты адамдардың өмір жолын жастар арасында дәріптеуді жоспарлы түрде іске асырмақ ойда бар.

Б.АБУХАНОВ,
«Самал» шағын ауданындағы ардагерлер ұйымының белсендісі.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau.offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

CITY NATURE CHALLENGE

АЛМАТЫ ВПЕРВЫЕ УЧАСТВУЕТ В ГЛОБАЛЬНОМ КОНКУРСЕ ГОРОДСКОЙ ДИКОЙ ПРИРОДЫ

Как сообщает пресс-служа НИИ «Алматы генплан», 26-29 апреля пройдет IXежегодный City Nature Challenge (CNC) более чем в 675 городах на всех континентах. Начиная с пятницы, 26 апреля, в 12:01 в каждом часовом поясе, CNC продлится до 23:59 понедельника, 29 апреля.

Глобальное мероприятие призывает действующих и начинающих научных волонтеров, любителей природы и науки, а также людей всех возрастов и с разным образованием наблюдать и отправлять фотографии диких растений, животных и грибов с помощью платформы iNaturalist. Со вторника, 30 апреля, по воскресенье, 5 мая, онлайн-сообщество будет идентифицировать виды, которые были сфотографированы во время конкурса, а общее количество наблюдений и основные результаты со всего мира будут объявлены в понедельник, 6 мая.

Организаторами в Алматы является группа добровольцев BigAlmatyTeam, Институт ботаники и фитоинтродукции, Институт зоологии и экспертная инициативная группа «Открытая лаборатория природоохранной биологии». Партнеры конкурса – Пространство «Дом на Барибаева, 36» и известный фотограф дикой природы и блогер Дмитрий Доценко.

По новому Генеральному плану в Алматы предусмотрено увеличение зеленых зон почти втрое, а значит, расширится ареал обитания животных и птиц.

«Городская дикая природа – это феномен, который объединяет понятия городской среды и естественной природы. Это относится к местам внутри городов, где природные процессы происходят самостоятельно, без прямого человеческого вмешательства. Сейчас ученные со всего мира пытаются исследовать природу, которая существует в условиях городской среды. Отрадно, что в этом году к глобальному движению присоседился город Алматы», - отметил директор по науке НИИ «Алматыгенплан» Ерлан Салтыков.

Южная столица – уникальный город, который соприкасается редкими видами дикой природы. Из птиц можно встретить арчевого дубоноса, бородача, фазана, оляпку, лилового дрозда и т.д. В прошлом году по поручению акима Алматы ЕрболатаДосаева очистили озеро Сайран. Со дна и берегов водоема вывезено более 140 тыс. кубометров мусора. Горожане отмечают, что в озере появились рыбы, плавают утки, прилетают за добычей белые цапли. Также в радиусе 30 км от Алматы обитают снежные барсы.

Ученые не могут быть везде одновременно, поэтому без помощи любителей природы они пропустили бы множество невероятных находок.

IXCity Nature Challenge проводится Музеем естественной истории округа Лос-Анджелеса и Калифорнийской академией наук в Сан-Франциско. В прошлом году в четырехдневном конкурсе приняли участие более 66 000 участников из более чем 450 городов по

всему миру. Участники добавили в iNaturalist более 1,87 миллиона наблюдений за природой, и ученые продолжают использовать эти данные для понимания и сохранения городской дикой природы.

По данным организаторов, количество городов-участников возросло с 450 в 2023 году до более чем 675 в 2024 году, что стало одним из крупнейших скачков в истории мероприятия. Этот рост был обусловлен усилиями организаторов в Индии, которые привнесли 206 новых проектов в глобальную программу. Впервые в истории к конкурсу присоединился Казахстан. Соревнование натуралистов состоится в Караганде и Алматы.

КАК ПРИНЯТЬ УЧАСТИЕ. Как для начинающих, так и для опытных ученых сообщества

принять участие несложно:

1. Найдите место обитания диких животных, растений и грибов. *Это может быть любое дикорастущее растение, животное, грибы, слизевики или любые другие признаки жизни (перья, мех, следы, панцири, туши), найденные в вашем городе-участнике. Ознакомьтесь с рекомендациями (ссылка http://eureka-info.org/2024/04/19/cnc2024almaty/), чтобы получить советы по поиску биологического разнообразия в вашем городе и вокруг него.*

2. Делайте фотографии и / или аудиозаписи *того, что вы найдете, используя iNaturalist.*

3. Узнайте больше об iNaturalist *по мере того, как ваши наблюдения будут идентифицированы!*

Дополнительная информация и обучающие материалы *Посетите citynaturechallenge.org.*

Зарегистрироваться легко и бесплатно. Посетите inaturalist.org в своем браузере или загрузите iNaturalist из AppleAppStore или GooglePlayStore.

Ш. ХАМИТОВ.

ТРИБУНА СПЕЦИАЛИСТА

ПОЧЕРКОВЕДЧЕСКАЯ ЭКСПЕРТИЗА И КОГДА ЕЕ НАЗНАЧАЮТ?

Почерковедческая экспертиза - криминалистическое исследование почерка, при котором эксперт изучает рукописные тексты (записи). Непосредственным объектом почерковедческой экспертизы является содержащаяся в рукописи конкретная почерковая реализация в виде рукописного текста или его части, краткой записи, цифровой записи и подписи выполненных в обычных или необычных для пишущего условиях, связанных и не связанных с намеренным изменением почерка. Почерковедческая экспертиза проводятся по договору (во внесудебном порядке), по определению суда в рамках уголовного и гражданского дела, по постановлению следователя или дознавателя в рамках уголовного дела.

Задачи, решаемые экспертом-почерковедом, подразделяются на три класса: идентификационные, диагностические и классификационные. Идентификационные – это задачи по установлению факта наличия или отсутствия тождества конкретного исполнителя рукописи; выполнение одним и тем же либо разными лицами несколько различных текстов, подписей, отдельных фрагментов текста, текста и краткой записи (дописки), текста или подписи; групповой принадлежности лица, исполнившего рукопись (по степени выработанности, степени совершенства системы движений).

Диагностические задачи направлены на установление условий, в которых выполнялась исследуемая рукопись и причин, обусловивших эту необычность.

Классификационные задачи связаны с установлением принадлежности почерка исполнителя к группе почерков, свойственных лицам определенного пола, возраста либо типа почерков с принятой научной классификацией (высоко или малавыработанные, с совершенной или несовершенной системой движений.

Для проведения почерковедческой экспертизы должны представляться только подлинники исследуемых документов, так как по фотокопиям, электрофотографическим (ксерокопиям) и документам выполненным через копировальную бумагу невозможно проводить техническое исследование. Кроме того, для успешного производства судебно-почерковедческой экспертизы необходимы тщательно подготовленные сравнительные материалы, которые должны быть надлежащего качества и достаточного количества. Надлежащее качество образцов- это сопоставимость их по содержанию (буквенному составу) и целевому назначению, времени выполнения. Достаточное количество – это объем свободных и экспериментальных образцов, которые обеспечивают возможность полного и всестороннего сопоставления всех признаков, содержащихся в исследуемом объекте. Проведение почерковедческой экспертизы является одним из наиболее эффективных способов защиты нарушенных прав и интересов в суде, на предварительном следствии.

Олег ПАК,
эксперт-почерковед по области Жетысу

ПДД

УВЕЛИЧЕНИЕ КОЛИЧЕСТВА ДАННОГО ВИДА ТРАНСПОРТА НА ДОРОГАХ ПРИВОДИТ К АВАРИЯМ, СЧИТАЮТ В МАЖИЛИСЕ.ДЕПУТАТЫ МАЖИЛИСА ОДОБРИЛИ В ПЕРВОМ ЧТЕНИИ ПОПРАВКИ В ЗАКОН О ДОРОЖНОМ ДВИЖЕНИИ, ПРЕДПОЛАГАЮЩИЕ ПРИРАВНИВАНИЕ МОПЕДОВ К ТРАНСПОРТНЫМ СРЕДСТВАМ С ПОСЛЕДУЮЩЕЙ ИХ РЕГИСТРАЦИЕЙ, ПЕРЕДАЕТ КОРРЕСПОНДЕНТ ЦЕНТРА ДЕЛОВОЙ ИНФОРМАЦИИ KAPITAL.KZ.

ВОДИТЕЛЕЙ МОПЕДОВ ЖДУТ КРУПНЫЕ ШТРАФЫ ЗА ПРЕВЫШЕНИЕ СКОРОСТИ

«Законопроект является продолжением работы по регулированию движения данного вида транспорта. Необходимость регулирования связана с увеличением количества мопедов на дорогах. Сегодня это один из самых доступных видов транспорта. Однако увеличение его численности приводит к авариям с участием мопедов. Только в 2023 году было 750, что в четыре раза больше, чем в 2022-м», — сказала депутат Екатерина Смышляева на пленарном заседании мажилиса.

Между тем документом предусматривается:

обязательная государственная регистрация мопедов с объемом двигателя менее 50 см³, которая в том числе предполагает выдачу госномеров и получение сертификата безопасности;

наделение местных исполнительных органов компетенцией по определению инфраструктуры для эксплуатации электросамокатов;

нормы по цифровизации дорожной безопасности.

Также в рамках Кодекса об административных правонарушениях вводится ужесточение ответственности лиц, значительно превышающих допустимую скорость — штраф в размере 40 МРП (147 тыс. тенге). Водители мопеда приравниваются к водителям механических транспортных средств, соответственно, должны будут иметь права категории А1.

Кроме того, возрастает ответственность должностного лица за повторное правонарушение, связанное с содержанием дорог и дорожных сооружений, вплоть до лишения прав.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau.offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

АУДАН ТЫНЫСЫ

ҚАРАТАЛДА ҚАРҚЫНДЫ ІСТЕР ЖҮЗЕГЕ АСУДА

АСАН ҚАЙҒЫ БАБАМЫЗ ЖЕЛМАЯСЫМЕН ЖЕЛІП, ЖЕР ШОЛЫП ЖҮРГЕНДЕ «БҰТА ТҮБІ БІР ТАБАҚ ЕТ» ДЕГЕН АҢЫЗ ӘПСАНА БАР. СОЛ ӘПСАНАНЫ ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫНЫҢ ҚАРАТАЛ АУДАНЫНА ҚАРАТЫП АЙТУҒА БОЛАДЫ. ҚҰМДЫ ӨҢІРДІҢ СЕКСЕУІЛІ МЕН ЖЫҢҒЫЛЫ, БОЗ ЖУСАНДЫ ДАЛАСЫ ҚЫМ-ҚУЫТ ТІРШІЛІККЕ СҰРАНЫП-АҚ ТҰР. ТӨРТ ТҮЛІГІН ӨРГІЗІП, КЕТПЕНІН КӨТЕРГЕН ДИҚАН ҚАУЫМЫ ЖЫЛДЫҢ ТӨРТ МЕЗГІЛІНДЕ БІР БЕЛ ЖАЗБАЙДЫ. ТАРИХЫ ТАҒЫЛЫМДЫ ТАМЫРЫ ТЕРЕҢГЕ КЕТКЕН ӘУЛИЕЛЕР МЕН ӘМБИЕЛЕР МЕКЕНІНІҢ БҮГІНГІ ТЫНЫС- ТІРШІЛІГІ ЖАЙЛЫ ОҚЫРМАНҒА СЫР ШЕРТПЕКПІЗ. АУДАН ӘКІМІ ҰЛАН ДОСЫМБЕКОВ ЖУРНАЛИСТЕР ҮЙІНДЕ АҚПАРАТ ҚҰРАЛДАРЫМЕН ЖҮЗДЕСІП, ҚАРАТАЛ АУДАНЫНЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫНЫҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ ҚОРЫТЫНДЫСЫ, 2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЫМЕН БӨЛІСТІ.

Заман ағымына қарай бейімделіп, ауыл шаруашылығын өркендетіп, ел экономикасына сүбелі үлес қосып отырған аудан еңбеккерлерінің еселі еңбегінің басты көзі ауыл шаруашылығы. Кәсіптің қайнар бұлағы да осында жатыр. Төрт түлік мал өсіріп, жер тырмалап, балық аулаумен қоса өндіріс орындарын ашып, аудан халқын жұмыспен қамтып отыр. Аудан әкімі Ұлан Досымбековтың айтуынша, өткен жылдың қорытындысы бойынша Қаратал ауданы әлеуметтік-экономикалық даму көрсеткіштерді толығымен орындаған. Мәселен, аудан бюджетінің кіріс бөлігі немесе бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдерді жинау 3 млрд 11 млн. теңгеге жетіп, 133,8%-ға орындалса, шығыс бөлігі 10 млрд 708 млн. теңгені құраған. Ауыл шаруашылық саласында өндірілген өнімнің көлемі 42 млрд 383 млн. теңге, 2024 жылға жоспар бойынша 48,7 млрд. теңге өнім өндіруді көздеуде. Дәнді-дақылдарға қатысты суармалы егістік көлемі 22 мың гектардан асса, облыстағы үлесі 4,3%-ға тең. Егістік алқаптың құнарлығын арттырып, күтіп баптауда әрі заманауи үлгідегі техникалармен қамтылу жағынан аудан бойынша 396,6 млн. теңгеге 34 жаңа ауыл шаруашылық техникалары сатып алынып, техникаларының дайындығы 100%-ды құрады.

Ауданда 112 техника бірлігі бар, күріш (2) және қызылша (4) бағытындағы 6 сервистік-дайындау орталығы жұмыс істейді деген аудан әкімі танаптарды суаруға қатысты атқарылған жұмыстарға тоқталды. Егістік алқаптан нәтижелі өнім алу үшін уақытылы су жүйесімен қамтылуы шарт. Бұл бағытта Қаратал және Быжы өзендері, 5 магистральдық каналдар бар. Одан бөлек суару жүйесіндегі каналдардың көлемі: 1770,046 шақырым, оның ішінде: аудан меншігінде – 1541,046 шақырым, республика меншігінде – 229 шақырым болса, облыс басшылығының қолдауымен осы каналдардың ішінде 484,7 шақырым каналдарды қайта қалпына келтіру, реконструкциялау, тазалау жұмыстары 2 кезеңмен жүргізілуде. Жоба құны 13,6 млрд. теңге. Мердігер компанияның жасалған келісім-шарты бойынша жүзеге асуда. Бүгінгі күнге 45 адам мен 11 арнайы техника жұмыс жасауда. Каналдарды

механикаландыру, тазалау, жөндеу жұмыстары аяқталса, қосымша 2 150 гектар егістік жерді игеруге мүмкіндік болатынын айтты аудан әкімі.

2023 жылы жалпы ұзындығы 32 шақырымды құрайтын Аққайыр каналының 10,5 шақырымын механикаландырылған тазалау, кеңейту және тереңдету жұмыстары жасалды. Оған облыстық бюджеттен 156,4 млн. теңге қаражат бөлінді. Екінші кезекте қалған 21,5 шақырымына механикалық жөндеу жұмыстарын жүргізу үшін ЖСҚ-сы қорытындысы сараптамадан ағымдағы жылдың 19 мамыр күні шығады. Жобаға қаржы бөлінгеннен кейін жұмыстар жүргізіледі. Қаратал өзенінің жағалауын бекіту үшін 2023 жылы Тастөбе, Қаражиде ауылдары маңындағы жағалауды бекіту жұмыстарына 16,6 млн. теңге облыстық резервтен қарастырылып, үш жерден бөгет салынып, өзен арнасы тазаланды. Сонымен қатар, 8-9 ақпан аралығында су тасқыны кезеңіне дайындық бойынша Қаратал ауданының аумағында «Көктем-2024» Республикалық командалық-штабтық оқу-жаттығулары өткізілді. Оқу-жаттығу барысында Қаратал ауданының азаматтық қорғау қызметтерінің 12 құрылымы, сондай-ақ жеке құрамы 114 адам және 54 бірлік техника қатысып, Қаратал өзенінің жағалауын нығайту жұмыстары жүргізілгенін, оған мемлекеттік құрылымдардан бөлек жеке кәсіпкерлер тарапынан 50 жүк көлігі жұмылдырылып, 1 250 тоннадан аса қиыршық тас төгілген. Ауданда күріш дақылынан бөлек тәтті түбір 1 106 гектар жерден толығымен жиналып, 37,6 мың тонна өнім қант өңдеу зауытына өткізілген. 2022 жылы 456 гектар қызылша егілсе, 2023 жылмен салыстырғанда 2,4 есеге артып, ағымдағы жылы 1 500 гектарға егу жоспарлануда. Бұл 2023 жылмен салыстырғанда 1,4 %-ға артты.

«Бүгінгі күні қант қызылшасының тұқымын 71 шаруа қожалықтары 1 096 гектарға 1 521 себу бірлігіне келісім-шартқа отырған. Аудан бойынша 516 тонна тыңайтқыш алынды, бұдан бөлек қосымша 59 шаруа қожалығынан 351 тонна тыңайтқышқа сұраныс берілді. Көктемгі дала жұмыстары үшін 400 тонна кепілдендірілген дизель отыны бөлінді (наурыз - 100 т, сәуір - 150 т, мамыр - 150 т). Былтыр 1,3 млрд. теңгеге 316 ауыл шаруашылығы субъектісі субсидияланды, 132 млн. теңгеге 28 шағын кредит берілді.

Суды үнемдеу технологиясы, тамшылатып суғару бойынша 380 га 3 шаруа қожалығында жоспарлануда (Олар, Аққар – ЖШС 150га, Бақбол ШҚ – 150га, Ким ШҚ – 80га), – деген аудан әкімі жер мәселісіне жеке тоқталып, пайдаланылмай жатқан жерлерді мемлекет меншігіне қайтаруда қарекет жасалғанын, оларды қайта айналымға енгізуде атқарылған жұмыстарды мәлім етті. Жер мәселесі 2022 жылы 74 800 га пайдаланылмай жатқан жер анықталып, оның 20 200 гектары мемлекет меншігіне өтті, 1 900 гектар жер қайта айналымға енгізілді. 6 шаруашылықта мал бастары бірдейлендіру жүйесіне (ИСЖ) тіркелгендігі анықталды. 2023 жылы мемлекет меншігіне 31 185 гектар жер қайтарылып, 111%-ға орындалды, жоспар - 28 мың га болған.

– Бұдан басқа анықталған 52 700 га жер иелеріне (106 тұлға) нұсқама берілді, тексеру жүргізу былтыр қараша айынан басталып, 2024 жылдың басынан 18 551 га жер учаскелері мемлекет меншігіне қайтарылды. Оның ішінде 32 га суармалы егістік, 18 519 гектар жайылымдық алқап бар. 2023 жылы 2 конкурс ұйымдастырылып, 41 700 гектар жер берілсе, оның ішінде 41 400 га жайылымдық алқап, 300 га

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau.offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

суармалы егістік ауыл шаруашылық тауар өндірушілеріне табысталды. 2024 жылдың 29 наурызында 35 лотты құрайтын 16870 га жер учаскесі конкурсқа шығарылып, оның ішінде Бәйшегір ауылдық округіне қарасты 1500 га жайылымдық алқап, жер учаскесіне қатысқан азаматтардың құжаттары толық болмауына байланысты конкурс өтпеді. Қалған 34 лотты құрайтын 15 370 га жерге конкурс өткізілді, оның 15 204 га жайылым, 166 га суармалы егістік жер учаскелері жеңімпаздарға ұсынылды», – деді аудан басшысы өз сөзінде.

Ақпарат өкілдерінің алдында баяндама жасаған аудан әкімі Ұлан Досымбеков ауыл шаруашылығы бағытындағы несие алушыларға және инвестициялық жобаларға қатысты мәліметпен де бөлісті. Онда, «Ауыл Аманаты» бағдарламасы аясында 76 адамның құжаттары қабылданып, жалпы сомасы 413 млн. 800 мың теңге оның ішінде: ауыл шаруашылығы бағытында 72 адам – 386,1 млн. теңге және 4 адам басқа бағыттарда – 27,7 млн. теңгеге несие алған. Ал ауыл шаруашылығы саласында инвестициялық жобалар бойынша «USTOBE - Ет» ЖШС Петропавл қаласынан 500 бас қызыл қасқа асыл тұқымды мүйізді ірі қара мал басын, «Ала - Бота» асылданған мал зауытынан 320 бас ұрғашы тана, 166 еркек тана, 14 бас бұқа әкеліп, бүгінгі күні карантинде тұрған, сонымен бірге құжаттары заңдастырылып жатқанын айтты. Сондай-ақ, «Сейдахмет» ШҚ-ның мақсаты – балық өңдеу және балық ұнын өндіру цехын іске асыру бағытында жоба құны 362,2 млн. теңге болатын 30 жұмыс орны ашылады деп күтілуде. Қазіргі таңда жер телімдерін заңдастыру жұмыстары жүргізілуде. Аудан экономикасына 2023 жылы тартылған инвестиция көлемі 20 млрд 527 млн. теңге, өткен жылмен салыстырғанда 159 пайызға артып, 2024 жылға 22 млрд 500 млн. теңгеге ұлғайды.

2023 жылы Өңірлік үйлестіру кеңесінде қолдау алған үш жоба, «Қаратал қожалығы» ЖШС-гі, ЖК «Бекназар» және «GASSOIL MA» ЖШС жанар-жағар май бекеті болса, 2024 жылға инвестициялық картаға 3 жоба енгізілуге облыстық басқармаға жолданғанын айтқан аудан әкімі осы жобалардың арқасында жұмыс орындары ашылып, аудан тұрғындары еңбекке тартылып жатқанын айтты. Бұдан бөлек ауданда салынып жатқан коммерциялық нысандарға мониторинг жүргізіліп, 2024 жылдың аяғына дейін 1,5 млрд. теңгені құрайтын 15 нысанның іске қосылуы жоспарлануда.

Өнеркәсіп саласында 2023 жылдың қорытындысы бойынша 5 млрд 357 млн. теңгеге өнім өндіріліп, 2022 жылмен салыстырғанда 140,7 пайызға артты. Өнеркәсіп өндірісі көлемінің облыстағы үлесі 1,7%-ды құрайды. 2024 жылға жоспар 3 млрд 934,9 млн. теңгеге артты деген аудан әкімі шағын және орта бизнес саласында 2 954 бизнес субъектілері жұмыс істейді оның ішінде: заңды тұлға - 148, жеке тұлғалар - 1 412, шаруа қожалықтары - 1 394. Өткен жылмен салыстырғанда, 228 субъектіге артты немесе 8,4 пайызға өсті, нәтижесінде 5 212 адам жұмыспен қамтылды. Сондай-ақ, бөлшек тауар айналымының көлемі 2023 жылдың қорытындысы бойынша 13,4 млрд. теңгені құрады, индекс көлемі 100,6 пайыз. 2024 жылға жоспар 14,7 млрд. теңгеден келе, әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларының бағаларын тұрақтандыру және талдау мақсатында, күнделікті 19 атаулы әлеуметтік маңызы бар тауарларға мониторинг жүргізілетінін айтты.Баяндама барысында мұқтаж жандарға әлеуметтік көмек көрсету, баспанамен қамту, ауыз су, құрылыс және білім, денсаулық, мәдениет саласында атқарылған жұмыстар тілге тиек етілді.

«Бюджет қаражат есебінен Үштөбе қаласында 40 пәтерлі тұрғын үйдің құрылысы салынуда, мемлекет қорытындысы бойынша нысан былтырғы жылдан өтпелі. Мердігер құрылыс жұмыстарын уақытында аяқтамағаны үшін сотқа талап арыз беріліп, сот процестері жүргізілуде. Сонымен қатар, 60 пәтерлі 2 үйдің жобалық сметалық құжаттамасы әзірленіп бюджеттік өтінім берілді. Қаражат берілген жағдайда қосымша 7,6 мың ш.м. қосылады. Биылғы жылға кезекте тұрған әлеуметтік осал топтарды қамтамасыз ету мақсатында Республикалық бюджеттен 50 жеке тұрғын үй сатып алу үшін 882,5 млн. теңге бөлінді. 2023 жылы Үштөбе қаласы бойынша көпқабатты тұрғын үйлерден 12 пәтер және 10 жаңа жеке тұрғын үйлер сатып алынды. Сонымен қатар, ауданда еңбек етіп кәсібі өрге домалаған демеушілер есебінен 3 тұрғын үйлер және Көкдала ықшам ауданында «Алия Сервис» ЖШС-гі 15 жаңа жеке тұрғын үйдің құрылысын жүргізіп, тұрмысы төмен көп балалы отбасыларға табысталды» – деп атап өтті аудан әкімі.

Аудан бойынша ауыз сумен нақты 35 елді мекеннің 30-ы орталықтандырылған сумен жабдықтау жүйесімен қамтылғаны да айтылды.

Газдандыру жұмыстары бойынша аудандағы 35 елді мекеннің 19-ы газдандыруға жатады. Жоспарланған 19 елді мекенді газдандыру нәтижесінде 2025 жылы ауданның 39 мың тұрғыны немесе 96,8 пайызы табиғи газға қол жеткізе алады. Бүгінгі таңда орындалған жұмыс көлемі 58 пайыз. Үштөбе қаласы бойынша 19,5 мың тұрғын пайызға шаққанда жүргізілген жұмыс көлемі 90 пайыз. Бүгінгі күні ауданымыздың 11 ауылын жалпы сомасы 3,2 млрд. теңгеге газдандыруды кезең-кезеңімен аяқтау жоспарланған.

Ауданның елді мекендерін жарықтандыру, бұрынғы қираған мекемелерді мемлекет меншігіне қайтару, көшелерді асфальттау, абаттандыру, балалар ойнайтын алаңды жабдықтау жұмыстары жүзеге асырылып жатқаны да тілге тиек етілді. Сондай-ақ, әлеуметтік сала бойынша аудандағы жұмыссыздық деңгейі 2023 жылы - 5,4%, 2024 жылы жұмыссыздық деңгейі - 5,2%. Бұл бағытта 2300-ге дейін жұмыс орны ашылмақ. Өндірісті дамыту, жаңа жұмыс орындарын құру және ұйымдардың өз қаражаты тікелей отандық инвестициялар есебінен жүзеге аспақшы.

Білім саласы бойынша ауданда барлығы 57 білім беру ұйымы бар, оның ішінде 8 балабақша (3 мемлекеттік және 5 жекеменшік), 16 шағын орталық, 29 мектеп, (21 орта, 5 - негізгі, 3 - бастауыш мектептер), 2 - колледж, балалар шығармашылық орталығы, оқу-өндірістік комбинаты. Бүгінгі күнге барлығы 1 610 бала мектепке дейінгі тәрбиемен қамтылған. Өткен жылы білім беру саласында Кәлпе ОМ-ің күрделі жөндеу жұмысы 1 млрд 453 млн. теңгеге жүргізілді. Үштөбе қаласында 1 млрд 600 млн. теңгеге 30 орындық жатақханасы бар 100 орындық колледж құрылысы салынып, пайдалануға берілді. Заман талабына сай, облыста сұранысқа ие мамандарды даярлауда.

Мәдениет саласында жаңа екі нысан құрылысы бой көтерді. Үштөбе қаласында өлкетану музейі мен Кәлпе ауылында 200 орындық мәдениет үйі және спорт саласындағы атқарылып жатқан жұмыстардың есебін мәлім етті аудан басшысы.

Денсаулық сақтау саласында өткен жылы Көкпекті ауылында блокты модульді құрылғыдан медициналық пункттің құрылысы аяқталып, қолданысқа берілді. Ағымдағы жылы дәл осындай құрылғы Кішітөбе мен Сарыбұлақ ауылдарында салынбақшы екен.

2023 жылы аудандық ауруханаңың «А блогына» 409,6 млн. теңге және «В блогына» 255,2 млн. теңге қаражат қарастырылып, күрделі жөндеу жұмыстары жүргізілуде. Баяндама барысында аудан әкімі қоғамдық қауіпсіздік бойынша ішкі істер органдарында тіркелген қылмыстар жайлы, жол-көлік оқиғасы жайын да айтты.

«Қаратал күндіз күміс түнде алтын» деп жырлаған халық ақыны Темірғали Рүстембеков айтқандай: «Балқаш пен Қаратал» өзенінің бойын мекендеген шаруалардың қам-қарекеті жайлы аудан әкімі Ұлан Досымбековтың ақпарат құралдары алдында жасаған баяндамасынан ауданда экономикалық көрсеткіштің қарқынды дамып жатқанын естіп, көңіліміз марқайып қалды. Өйткені,қала халқын азық-түлікпен қамтып отырған да ауыл еңбеккерлері емес пе?

Айтақын БҰЛҒАҚОВ

Дүйсенбі - Понедельник, 29 сәуір

ҚАЗАҚСТАН

06.05«Дала өркениеті»
07.00 «Таңшолпан»
10.00,13.00, 15.00, 20.00, 00.10 «Ақпарат»
10.10, 18.00 Т/х«Құрсаудағы қыз»
12.20, Әскери ант
13.10 Әскери ант
13.30 «Өмір көркем»
14.35«Дала дәмі»
14.50 «Ақорда»
15.15 «Апта»
16.05Т/х«Қанатсыз құстар»
20.30,00.40«Ашық алаң» ток-шоу
21.25 Әскери Ант
22.15 Телехикая «Бауырлар»
23.10«1001 түн»
01.35 «Сана»
02.45 Өмір көркем

ХАБАР

05.00 «Мегахит»
07.00 «Оян!»
10.00 «Біздің назарда»
10.25Мультфильм
11.50 Мультсериал
12.00 Т/х«Жазмыш»
13.00 Тағдырға сен -2
15.00Т/х «Күзгі аспан»
16.00 Сериал Ветер в лицо
18.00 Новости
18.20 Ток- шоу «Итоги»
19.00 Жаңалықтар
19.20 Ток шоу «Талқы»
22.30 Хабарлайк

АСТАНА

06.20Т/х «Ене»
07.20 М/с «Маша и медведь»
09.00,21.00 «Осман-5»
10.00,00.00 Т/х «Үміт үйі»
11.00 «Кеш келген махаббат»
12.20,23.10Т/х «Шаньян ханшайым»
13.20 Жалғыз Жауқазын
15.10, 00.50 Сериал «Склифософский-5»
17.00 Зита и Гита
20.00 «Астана таймс»
21.55 Қорғаушы ханым

ЕВРАЗИЯ

06.00«Ең алғашқы»
07.00,03.55 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казахстан!»
10.15 «Жить здорово»
11.05 «Давай поженимся!»
11.55Храни меня дождь
14.00, 02.15 Новости
14.15, 02.30 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30, 03.25 Басты жаңалықтар
19.00, 02.45 «KOREMIZ»
20.00 Главные новости
20.35 Сериал «Любовь без памяти»
00.20 Сериал «Такси под прикрытием»
01.25 Ночной кинотеатр. Синие ночи

КТК

07.05 «Әнім сен едің»
07.55Т/х «Жат туыстар»
10.40, 02.05 «Парад юмора»
13.00 Мелодрама «Сыщицы»
15.00Т/х «Өртенген сезім»
18.35, 03.00 Дау -дамайсыз
19.30,03.45 Кешкі жаңалықтар
20.00, 02.15 «Астарлы ақиқат»
21.00 Вечерние новости
21.40 Мелодрама «Маруся»
23.45 детектив Порт
01.20 «Было дело»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 «Сапарлайық»
09.30 «Әсем әуен»
10.00 «Единый народ»
10.30 «Ел іші - өнер кеніші»
11.00 «Шіркін-ай»
11.40 «Домбыра»
12.00 «Ділмар»
12.40 «Әсем әуен»
13.00 «Өзекжарды»
13.30 «Менің балалық шағым»
14.15 «Әсем әуен»
14.30 «Арнайы репортаж»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 «Ойсарап»
17.00 «Әсем әуен»
17.25 «Алданған бейкүнә қыз»
18.00 «Елге қызмет»
18.30 «Баспасөзге шолу»
18.45 «Жетісу-спорт»
19.00 «Бес қару»
19.30 «Ғибрат»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматинская область)
21.30 Итоговые новости (Область Жетысу)
22.00 «Отбасын тастап кеткен еркек»
23.30 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

06.00, 03.30 Әзіл студио
07.00 «Күліп ал»
08.00, 23.10Т/х «31 әзіл»
09.00 «МультФильм»
09.30 Мультфильм
10.00 Аташка на хайпе
12.00 Ханзада жумонг
14.50 Тикток шоу
15.20 Между небом и землей
17.20 Викинги против пришельцев
20.00 Информбюро
21.00 Кино «Механик»
23.00 Ханзада Жумонг
01.00 «31 әзіл»
02.20 Тик-ток шоу
03.00, 04.30 Ватсап
03.30 Әзіл студио
03.50 «1001 әзіл»
04.00 Bala Battlle
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.00«Тойлайк»
06.02Т/х «Qелі»
06.20 Зың-зың Күлпәш
07.10 Махаббат қызық хикая
08.10 Жұлдыздар шеруі
10.20 Развлекательная программа
11.40 Балабол-7
19.00 Т/х Түпсана және жасыл нәски
19.30 Балабол-7
22.50 Брак по завещанию-2
23.50 Т/х Әзіл ман
01.00 Махаббат қызық хикая
02.00 Бастық боламын
02.40 Тойлайк
03.27 «Үзіліс»

Сейсенбі - Вторник, 30 сәуір

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Дала өркениеті»
07.00 «Таңшолпан»
10.00,13.00, 15.00, 20.00, 00.10 «Ақпарат»
10.10, 18.00 Т/х«Құрсаудағы қыз»
12.20, Әскери ант
13.10 Әскери ант
13.30 «Өмір көркем»
14.35«Дала дәмі»
14.50 «Ақорда»
15.15 «Апта»
16.05 Т/х«Қанатсыз құстар»
17.00 Біз біргеміз
20.30, 00.40 «Ашық алаң» ток-шоу
21.25 Әскери Ант
22.00 Телехикая «Бүркітші қыз»
00.55 «Сана»
02.05 Өмір көркем

ХАБАР

05.00 «Мегахит»
07.00 «Оян!»
10.00 «Народный контроль»
10.25 Мультфильм
11.50 Мультсериал
12.00 Т/х«Жазмыш»
13.00 Тағдырға сен -2
15.00Т/х «Күзгі аспан»
16.00 Сериал Ветер в лицо
17.00 Марафон
22.00 Ұлболсын
22.40 Хабарлайк

АСТАНА

06.20 Т/х «Ене»
07.20 М/с «Маша и медведь»
09.00,21.00 «Осман-5»
10.00,00.00 Т/х «Үміт үйі»
11.00 «Кеш келген махаббат»
12.20,23.10 Т/х «Шаньян ханшайым»
13.20 Жалғыз Жауқазын
15.10, 00.50 Сериал «Склифософский-5»
17.00 Зита и Гита
20.00 «Астана таймс»
21.55 Қорғаушы ханым

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Ең алғашқы»
07.00,03.55 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казахстан!»
10.15 «Жить здорово»
11.05 «Давай поженимся!»
11.55Не пытайтесь понять женщину
14.00, 02.15 Новости
14.15, 02.30 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
17.00 Марафон біз біргеміз
22.00 Преданный
00.00 Сериал «Такси под прикрытием»
01.25 Ночной кинотеатр. Синие ночи

КТК

07.05 «Әнім сен едің»
07.55 Т/х «Жат туыстар»
09.15 Вечерние новости повтор
10.00 Было дело
10.40 «Сердце матери»
11.50Порт
14.15 Маруся
16.00, 03.50 Дау –дамайсыз
17.00 Прямой эфир
22.00 Мелодрама «Маруся»
23.45 детектив Порт
01.20 «Было дело»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
09.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
10.00 Новости (Алматы облысы)
10.30 Новости (Жетісу облысы)
11.00 «Ел мен жер»
11.30 «Домбыра»
12.00 «Елге қызмет»
12.30 «Баспасөзге шолу»
13.00 «Бес қару»
13.30 «Шаңырақ»/тікелей эфир
14.20 «Жетісу-спорт»
14.30 «Ғибрат»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 «Менің арманым»
17.00 «Әсем әуен»
18.00 «Қатыгез келін»
18.30 «Ой-сарап»
19.00 «Табыс кілті»
19.30 «Әсем әуен»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматинская область)
21.30 Итоговые новости (Область Жетысу)
22.00 «Қызыл диплом»
23.20 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

06.00, 03.30 Әзіл студио
07.00 «Күліп ал»
08.00, 23.10Т/х «31 әзіл»
09.00 «МультФильм»
09.20 Некогда не возвращяйся
12.00 Ханзада жумонг
14.50 Механик
17.00 Прямой эфир
22.00 Кино «Механик. Воскрешение»
23.00 Ханзада Жумонг
01.00 «31 әзіл»
02.20 Тик-ток шоу
03.00, 04.30 Ватсап
03.30 Әзіл студио
03.50 «1001 әзіл»
04.00 Bala Battlle
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Тойлайк»
06.02 Т/х «Qелі»
06.20 Зың-зың Күлпәш
07.10 Махаббат қызық хикая
08.10 Жұлдыздар шеруі
10.20 Развлекательная программа
11.40 Балабол-7
17.00 Телемарафон
22.00 Сағындырған әндер ай
23.50 Т/х Әзіл ман
01.00 Махаббат қызық хикая
02.00 Бастық боламын
02.40 Тойлайк
03.27 «Үзіліс»

Сәрсенбі - Среда, 1 мамыр

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Жәдігер»
06.25 Бірлігіміз жарасқан
07.00 «Таңшолпан»
10.00 «Бүркітші қыз»
13.10 Ән мен әнші
15.15, 01.40 «Отандастар»
16.05 «Түркістан достық мекені»
20.30, 00.40 «Ашық алаң» ток-шоу
21.25 Әскери Ант
22.15 Телехикая «Бауырлар»
23.10 «Астана күзі ызғарлы»
02.25 «Бірегей»
03.15 Бірлігіміз жарасқан

ХАБАР

05.00 «Алпыстан асып барамын»
07.00 «Оян!»
10.00 «Мультфильм»
10.25 Деректі фильм Қазақ елі
11.00 О дружбе этносов
12.30 Т/х«Дос-Мұқасан»
15.00Т/х «Ұлболсын»
16.00 Сериал Все вернется
18.00 Новости
18.20 Ток- шоу «Итоги»
19.00 Жаңалықтар
19.20 Ток шоу «Талқы»
20.00 Тағдырға сен-2
22.30 Хабарлайк

АСТАНА

06.20 Концерт
08.20 М/с «Маша и медведь»
09.00,21.00 «Осман-5»
10.00 «Зита и Гита»
13.00 «Специальный репортаж»
13.20 Ән мен әнші
21.55 Қорғаушы ханым
23.30 Дастиш Фантастиш
01.10 Көру керек

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Ең алғашқы»
07.00,03.55 «Паутина»
09.00 «Мымра»
10.45 «Женить нельзя помиловать»
11.05 «Давай поженимся!»
11.55 Храни меня дождь
14.00, 02.15 Новости
14.15, 02.30 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30, 03.25 Басты жаңалықтар
19.00, 02.45 «KOREMIZ»
20.00 Главные новости
20.35 Сериал «Любимая учительница»
00.20 Сериал «Беглец»
01.25 Ночной кинотеатр. Синие ночи

КТК

07.05 «Әнім сен едің»
07.55 Т/х «Жат туыстар»
10.40, 02.05 «Парад юмора»
13.00 Мелодрама «Сыщицы»
15.00 Т/х «Өртенген сезім»
18.35, 03.00 Дау -дамайсыз
19.30,03.45 Кешкі жаңалықтар
20.00, 02.15 «Астарлы ақиқат»
21.00 Вечерние новости
21.40 Мелодрама «Маруся»
23.45 детектив Порт
01.20 «Было дело»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
09.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
10.00 Новости (Алматы облысы)
10.30 Новости (Жетісу облысы)
11.00 «Ұлт ұяты»
11.40 «Домбыра»
12.00 «Қатыгез келін»
12.30 «Ой-сарап»
13.00 «Табыс кілті»
13.30 «Шіркін-ай»
14.20 «Әсем әуен»
14.30 «Туынды тарихы»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 «Жас тілші»
17.00 «Әсем әуен»
18.00 «Бүгін» /тікелей эфир
18.30 «Ой-сарап»
19.00 «Мақсатына жеткендер»
19.30 «Әсем әуен»
19.45 «Жетісу-спорт»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматинская область)
21.30 Итоговые новости (Область Жетысу)
22.00 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

06.00, 03.30 Әзіл студио
07.00 «Шаншар»
08.00, 23.10Т/х «31 әзіл»
09.50 «Бизнес по Казахски»
12.00 Ханзада жумонг
14.50 Геркулес
15.20 Между небом и землей
17.20 Принц Персии
20.00 Храброе сердце
21.00 Кино «Механик»
23.40 Ханзада Жумонг
01.00 «31 әзіл»
02.20 Тик-ток шоу
03.00, 04.30 Ватсап
03.30 Әзіл студио
03.50 «1001 әзіл»
04.00 Bala Battlle
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Тойлайк»
06.02 Т/х «Фестиваль»
08.10 Сағындырған әндер ай
10.00 Турсынбек Кабатов концерт
12.00 Лемон
14.10 Супер келиншек
16.30 Арнау концерт
20.00 Коко Джамбо фильм
22.00 Музарт
01.20 Т/х Әзіл ман
02.30 Махаббат қызық хикая
03.30 Бастық боламын
04.10 Тойлайк
04.57 «Үзіліс»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau.offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

АЙТАРЫМ БАР

АПАТ АЙТЫП КЕЛМЕЙДІ

Жайлы тіршілік, рахат өмірге, дүниеқұмарлыққа бой үйреткен адамдардың жан дүниесінде теріс мінездер, жаман қылықтар көп болып, оның себебінен ізгілік жолдарынан алыстайды. Олар-да қымсыну, ұялу сипаттары азаяды. Жатбауыр, қатыгез, өзгенің қайғысына көңіл бөлмейтін, жаны ашымайтын, ақыл өрістері тар, ойлану қасиеті төмен, аяғының астындағыдан басқасын көрмейтін, байыптап бағдарламайтын, басқаның басына түскен қиындық ертең өз басына келуі де мүмкін екенін пайымдай алмайтын адамдардан ештеңе күтуге болмайды.

Олар теріс ойға, жаман қылықтарға бой үйретіп алғаннан соң жақсылықтан мүлде жырақ кетеді. Қайырымдылыққа, мейірімділікке, жанашырлыққа, кішіпейілділікке мән бермейді. Дүние төңкеріліп жатса да, өз басының тыныштығымен, сауық-сайраннан басқаға көңіл бөлмейді.

Мемлекетімізде болып жатқан қиындықтарды ескермей әр жерде тойлар, жарыстар, көңілді шаралар өткізіп жату дұрыс бола қоймас. Қысылтаяң шақта, ел басына ауыр күндер туып, ғаламды, оның ішінде Қазақ жерін, Отанымыздың басым бөлігін тасқын су басып жатқанда «Менің қосым шет жағында, не болса, ол болсын өзімнен аулақ» деп басқаларға безбүйректік көрсетіп, әлаулайымға салып, ойынын ойнап, биін билеп, әнін салып жүрген бауырларымызға «жатбауырлықтарына жол болсын» демекпіз.

Үкімет басшылары, Министрліктер, қоғамдық ұйымдар осындай қиын-қыстау кезде өздерінше спорттық ойындар ұйымдастырып, шат-шадыман болып көңіл көтермекші. Мысалға, естуімізше, Қазақстан Республикасы жеке сот орындаушыларының Республикалық Палатасы Қазақстан бойынша өңірлік сот орындаушылары Палаталарының жеке сот орындаушыларын жинап спорттық шаралар өткізуді ұйымдастыруда. Дәл осы күндері мұндай уақытылы емес шараларға мәжбүрлеп ақша жинап, той тойлаудың жөні бар ма?

Ғұмыр бойы еңбектеніп қол жеткізген баспаналарын, дүние мүліктерін тасқын су шайып кетіп, киімсіз, тамақсыз, аш-жалаңаш далада қалған кемпір-шал, мүгедектерге, ах ұрған әкелер мен аңыраған аналарға, шиеттей сәбилерге қол созып, қамқорлық жасауға жарамаған кейбір қоғамдық ұйымдар дүркіретіп тойлап жатқандары, әртүрлі шаралар өткізуге қырғын сомалар жұмсағанымен, адамгершілік қағидасы шеттетіліп, тапталып қалуда. Етігімен су кешіп, тасқын зардаптарынан құтқаруға жасалып жатқан жұмыстарға бүкіл халық атсалысып, қайғыға ортақтасып, жан аямай жәрдемдесуде. Бұл жағдайды өз бастарына түспеген адам түсінбейді де, ақылы жетіспесе көңілде қоймайды.

Данышпан Абай айтқандай «басында ми жоқ, өзінде ой жоқ» пақырлар кездеседі. «Сен тимесең мен тимеймін, бадырақ көз» дегендей, шетел мұсылмандары, мемлекеттері. Түркия, Қырғыз, Қытай Халық Республикасы, халықтар Ассамблеясы, тіптен зейнеткерлер, студенттер мен мектеп оқушылары қолдан келген көмектерін беріп жанталасуда. Кейбір тасбауыр, жанашырлықтан жұрдай жандардың қасында жүргеніміз өте өкінішті.

«Қысқа жіп күрмеуге келмейтіні» белгілі. Бүкіл ел, мемлекет Президентінен бастап барлық басшылар қайткенде де алапаттан келген зиянды азайту және жою үшін түнде ұйқыдан, күндіз күлкіден қалып, жар құлақтары жарғаққа тимей қиналып жатқандарында кейбір құрылымдар, бірлестіктер, Палаталар, Акционерлік, коммерциялық таралымдар зардап шеккендерге гуманитарлық көмек көрсетпей «үндемеген үйдей пәледен құтылатының» керін келтіріп, бұғынып, тығылып жүргендер, оның үстіне спорттық жарыстарды, мемлекет деңгейінде спартакиада өткізуге дайындалып жатқандары таңқаларлық, тіптен ұят жағдай екен.

Үй-күйі, баспаналарынан айырылып, далада қаңғырып жүрген, кемпір-шал, мүгедектер мен аналарға, басқаның бас бұрып та қарамағандары кешірімсіз. Халқымыз қандай да болмасын адам баласының басына күн түскенде жақынға да, жатқа да жанашырлықпен көмек қолын созудан тартынған емес. Апаттан азап шеккен отбасылар етек-жеңдерін жинап, қалыпты өмірге оралуларына ортақтасайық.

«Игілік етпеген, жақсылықтан жырақ қалады» деген ұғым бар. «Сараңдық – ең сорақы, жаман қасиет», ездікпен парапар есептелген. Осындайда ұлттық, бауырмалдық намысымыз қайда? «Ерді намыс өлтіреді, қоянды қамыс өлтіреді» деген халық нақылы осындайдан айтылған ғой. Ар намысты жиып қойып, жарыс ұйымдастырып, мәз-мейрам болып бәйге тағайындап, атақ даңққа бөленіп жататын сәт осы мезгіл ме? Тіптен, дүниежүзілік олимпиаданы өткізуді де халықаралық жағдайға байланысты шегеріп жатады. Шымкент қаласы, тағы басқа жерлердегі мемлекет деңгейіндегі жарыстар өткізу кейінге қалдырылды емес пе? Бұқаралық спорттық жарыстарды тоқтата тұруға болады ғой. Бұндайда тоңмойын, қатыгез, басқаға бас имейтін, әулетіне, туысына, еліне, жеріне, отанына бүйрегі бұрмайтындар ғана үстіртін ойланып, теріс шешімдер қабылдайды. Одан да сол спартакиадаға жұмсайтын миллиардтаған қаражаттан сала қызметкерлері өздерінің шама-шарықтарына қарап елу, алпыс мың теңгеден болса да бірлесіп, қысылған жандарға қолдау көрсеткендері жөн болар еді.

Аспанымызда көлеңкелі күндер ашылып, ел есеңгірегенін басып, еңсесін жиып алғанша әртүрлі пайдасы шамалы шараларды қайткенде де топырлап, топтасып өткізуді кейінге қалдырып, тыя тұрса дұрыс болар ма еді? Сіздер қалай ойлайсыздар құрметті оқырман?!

«Жақсы заңың болғанша, жақсы дәстүрің болсын» деген халық нақылын ұмытпайық. Бәріміздің ортақ бесігіміз, елімізді, жерімізді төнген апаттан сақтап қалуға бірігіп, жұмылып еңбек сіңірейік.

P.S: Мақала басылар алдында жеке сот орындаушылар Палатасының басшысы Руслан Исаев өткізілетін спратакиада кейінге қалдырылағанын, облыстың жеке сот орындаушылар тасқыннан зардап шеккендерге қомақты қаржы жинап, көмек қолдарын созатындығын хабарлады.

Иманғали ҚҰДАЙБЕРГЕНҰЛЫ,
Қазақстан Республикасы үздік жеке сот орындаушысы.

ӘСКЕРИ ӨМІР

ПСИХОЛОГТАР БАС ҚОСТЫ

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері әскери психологтарының қызметін, кәсіби құзыреттілігін жан-жақты бағалау және дамыту, олардың атқаратын әскери лауазымдарына сәйкестігі мен қызметтік пайдалану перспективаларын айқындау мақсатында психологиялық жұмыстың жай-күйін зерделеу жүргізілді.

Жетісу облысының Қорғаныс істері жөніндегі департаментінің базасында өткен бұл жиында Жаркент, Сарыөзек және Жетісу гарнизондарының 30-ға жуық әскери психологтары бас қосты.

Жиын барысында комиссия мүшелерінің бақылауымен психолог-тардан кәсіби деңгейлерін бағалау мақсатында тестілеу өткізілді. Сондай-ақ әскери бөлімдердің әлеуметтік-психологиялық жұмысын ұйымдастыру, жас сарбаздарды әскери өмірге бейімдеу, келеңсіз оқиғаларды болдыр-мау және одан шығу жолдары айтылды.

Айта кетейік, бүгінгі таңда әскери психологтардың әскердегі жұмысының негізгі бағыттарының бірі жеке құрамның психологиялық тұрақтылығын, беріктігін сақтау, нығайту және қызметтік-жауынгерлік міндеттерді орындауға психологиялық дайындық деңгейін арттыру болып табылады.

ШАРА

ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫНДАҒЫ БАРЛЫБЕК СЫРТТАНҰЛЫ АТЫНДАҒЫ №25 ОРТА МЕКТЕП БАЗАСЫНДА «QAISAR» ҚАЛАЛЫҚ ӘСКЕРИ-ПАТРИОТТЫҚ ОЙЫНЫ ӨТТІ.

«QAISAR» ӘСКЕРИ-ПАТРИОТТЫҚ ОЙЫНЫ ӨТТІ

Әскери-патриоттық ойынға қала мектептерінің 10-11-ші сынып оқушылары қатысып, бақтарын сынады.

Ойынға арнайы қонақ ретінде Ауған соғысының ардагері Тыныспек Нүкебаев шақырылды. Өз сөзінде ол әскери-патриоттық ойынына қатысушыларға сәттілік тіледі.

«Менің елім – Қазақстан» әскери-тарихи викторинасы, Кедергілер жолағы (ұлдар), Саптық дайындық, 3000 және 1000 метрге жүгіру номинациялары бойынша жүлделі бірінші орынды №18 орта мектеп, екінші орынды №25 орта мектеп, ал үшінші орынды №27 орта мектеп қанжығалады. Жеңімпаз командалар қалалық білім бөлімі басшысының мадақтамасымен марапатталды.

Шараны Талдықорған қалалық білім бөлімі мен Талдықорған жастары филиалы ұйымдастырды.

Жетісу гарнизонының баспасөз қызметі.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau.offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ӨЗЕКЖАРДЫ

ЖЕКЕМЕНШІК МЕКТЕП АШУ БИЗНЕС ПА?

Жалғасы. Басы 1-бетте

Білім – бүкіл әлемді өзгерте алатын қуатты қару. Егер білім беру жүйесінде сапаға мән берілмесе, тұрақты даму болмайтыны сынды, біздің мектеп те сапалы білім беруді басты ұстаным етеді.

Қазір көпшілігі жекеменшік мектепті ақша табудың, бизнестің көзіндей көреді. Өкінішке орай, көрсеткішке мән беріп жатқан жан жоқ. Талдықорған қаласында ҰБТ бойынша жоғары балл алып жатқан мектептің біріміз деуге болады. Әрине, ел ішінде жеке мектептер жайлы «дайын асқа тік қасық» деген пікір қалыптасқан. Яғни, мемлекеттік мектептерден келетін дайын, білімді баланы оқуға қабылдап алады да, ары қарай аз ғана күш жұмсап, нәтижесінде өздеріне ұпай жинайды деп жатады. Бұл – қате пікір. Себебі біздің мектепке келгенде олардың білімі тексеріліп, тест арқылы қабылданады. Тест көрсеткіші төмен

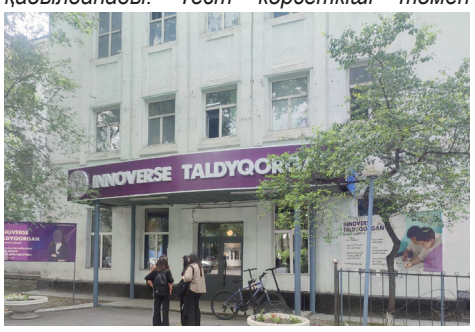

көрсетсе де баланы қабылдап, ары қарай оның білім деңгейін өсіруге күш саламыз. Мектебімізге тек жақсы оқитындарды ғана емес, үштік бағамен келгендерді де бөлмей қабылдаймыз. Алғаш рет тест тапсырғанда 35 балл алған бала жыл соңында 85-90 балға дейінгі көрсеткішті көрсетеді.

Талдықорғандағы үшінші жыл қатарынан жұмыс істеп келетін мектебімізге баланы қабылдау үшін түрлі жеңілдіктер де қарастырылған. Көп ата-ана баласының қандай мамандыққа бейімділігін білмей жатады. Бізге келгенде тегін «профориентация» жүргіземіз, яғни, қандай кәсіпке бейімі барын тест арқылы анықтаймыз. Осы бойынша қандай мамандықты таңдау қажеттігін айтамыз.

Қазіргі таңда екі филиалды қосқанда 813 бала білім алуда. Соның ішінде осы мектепте 602 бала, оның 319-ы 11-сынып оқушылары. 11-сыныптан 16 сынып бар. Алғашқыда 10-11-сыныптар үшін ҰБТ-ға дайындайтын курс ретінде қалыптасқан академия соңғы үш жылда жеке мектепті ашып, талай баланың білімін жетілдіруге барынша үлес қосуда. Бүгінгі таңда 80-нен аса мұғалім оқушылардың білімдерін жетілдіру жолында аянбай тер төгіп келеді.

Жалға алып отырған ғимарат 1958 жылы салынған. Бүгінде толық күрделі жөндеу жұмысы жүргізіліп, заман талабына сай етіліп жасалып, жабдықталды. Мұнда тек қаладағы балалар ғана емес, аудан, ауылдардан келген оқушылар да білім алуда. Осы орайда айта кетейін, оқушылардың сабақ уақытынан тыс немен шұғылданатыны да аса маңызды. Сынып жетекшілері күнде кешкілік балалардың ата-аналарына арнайы есеп беріп отырады.

Сөз басында айтқандай, әр балаға төлейтін оқу төлемақысы ай сайын 75 мың теңге. Орташа математикалық есеппен алып қарасаңыз әр баладан түсетін ай сайынғы төлемақы мұғалімнің еңбекақысын төлеуден аспайды. Ал оның сыртында мемлекетке төлейтін салығыңыз, мекемені жалға алып отырғандықтан оның ақшасын шығару керек. Сондықтан мемлекеттен «Жан басына шаққандағы қаржыландыру» бойынша ақша беріледі. Бұл ашық бағдарлама. Ай сайын Білім министрлігіне осынша балаға білім бердік деген жұмыс актісін өткіземіз, соған сай мемлекеттен бала басына қаржыландыру бөлінеді.

Жеке мектеп бизнестің көзіне айналды деген қаңқу сөз қайдан шығады? Өкінішке орай, оқу-ағарту министрімен өткізілген бір жиында балалардың аты-жөнін өтірік тіркеп, жеке мектеп аштық деп мемлекеттен ақша алып отырғандар анықталғаны айтылды. Осындай жандар біраз жеке мектептің атына кір келтіргені былай тұрсын, мұны бизнестің көзі ретінде ашқан ғой деп қарайтындар саны көбейді.

Меніңше, болашақта мықты деген жеке мектептер ғана қалуы мүмкін. Оқу ағарту министрі айтқандай-ақ, біз бір нәрсені ұғынуымыз керек: мектеп – жекеменшік болғанымен, бала – жекеменшік болмайды».

ҰБТ-мен өмір өлшенбейді

Айбар Нұрболұлы, «INNOVERSE TALDYKORGAN» жекеменшік мектебі екінші филиалының директоры: *«Жыл сайын балалар санының көбеюімен 2021-2022 жылғы оқу жылында екінші филиал іске қосылды. Мектебімізді бітіріп жатқандардың шамамен алғанда 95 пайызы грант иегері атанады.*

Өздеріңіз жақсы білетіндей, «INNOVERSE TALDYKORGAN» 2016 жылы алғаш курс ретінде есігін айқара ашты. Қазіргі таңда да курсымыз жұмысын жалғастырып келеді. Соңғы жылдарда қалада ҰБТ көрсеткішінің пайызы төмендеп кеткентін. Мұның себеп-салдарына назар аудара келе, курстан бөлек мектеп ашуды жоспарға қойдық. Яғни, дайындыққа келетін оқушылар үшін ыңғайлы, қолайлы жағдай туғызу. Ал курсқа келетіндер өз мектебінде түске дейін оқып, одан кейін қосымша түстен кейін бес пән бойынша бізде кешкі 19:00-ге дейін дайындықта болады. Бұл бала үшін өте қолайсыз, оның тез шаршап қалуына әкеледі. Екіжақты білім алу үрдісі қиынға соғып жатады. Сондықтан да осы мәселелерді ескере келе жеке мектепті қалыптастыруға ден қойылды.

Қазіргі таңда 10-11-сынып оқушылары мектебімізде білім алуда. Сабақ уақыты 9:00-де басталып, кешкі 18:00-де аяқталады. Бұл жерде балаға барлық жағдай қарастырылған. Жеке мектептің артықшылығы – бала саны әдеттегі

мектептен аз болады, сәйкесінше балаға көңіл бөлу мүмкіндігі жоғары. ҰБТ-да келетін пәндерге басымдық беріледі.

Дәл қазіргі таңда осы филиалда облысымыздың аудан, ауылдарынан келетін 260 бала білім алуда. Оқу ақысы ай сайын – 50 мың теңге. Тамақтану кіріктірілмеген. Оқушылар мектеп асханасында қолжетімді бағамен тамақтана алады.

Мектепте 30 мұғалім жұмыс істейді, әр сыныптың арнайы жетекшілері бар. Жетекшілер баланың сабаққа келуін, оқуын, тәртібін қадағалап, олардың әрқайсысымен жеке жұмыс істеуге көп көңіл бөледі. Ата-аналармен тығыз қарым-қатынас ұстайды. Ай сайын баланың үйіне барып, ата-анасымен жеке сөйлесуге де уақыт бөледі. Жалпы, нәтижеге жету жолында үш бірдей байланыс жолын негіз етеміз: оқушы, ата-ана және мектеп.

Үшінші жыл қатарынан жұмыс істеп келетін мектептің көрсеткіші жаман емес. Алғаш ашылған жылы 146 бала мектепті тәмамдаса, оның 138-і грант иегері атанды. Өткен жылы 183 оқушының 171-і грант иегері болды. Биыл да жоғары нәтижеге жетеміз деген ойдамыз.

Осы орайда грант иегерлерінің көрсеткіші неге жоғары деген сауал туындауы мүмкін. Бұл тұста айтарым, балалар ҰБТ тапсырған соң алған балына орай олардың мамандық пен оқу орнын таңдауына барынша көмек көрсетеміз.

Қазір мектептерден ҰБТ-ға дайындау міндетін алып тастады. Бұрынғы жылдары оқушыларды дайындауды мұғалімдерге жүктемелеп қоятын-ды. Бұл енді ақылы мектептің ашылуына негіз болды дей алмаймын. Дей тұрғанмен қазіргі таңда жеке мектептерге сұраныс дамуда.

Айта кетейін, Талдықорған қаласында «INNOVERSE TALDYKORGAN» ақылы мектеп болып ашылған алғашқы білім ошағы. Бізден кейін тағы екі мектеп бой көтерді. Енді осы мектептер арасында бәскелестік бар ма десеңіз, бар деп айтамын. Білім көрсеткіші бойынша мектебіміз алдыңғы орында тұр десем болады.

«Ақшасы барлар беттеп, ақшасы жоқтар шеттей беретін мектеп» деп айтуға келмейді. Сөз басында айтқандай, бізде екі филиал бар дедік. Бірінші мектепте төлемақы – 75 мың теңге болса, біздің мектептің оқу төлемақысы – 50 мың теңге. Айырмашылығы – қолжетімді баға болсын деген ой. Сонымен қатар, көп балалы, мүгедектігі бар, әлеуметтік жағдайы төмен отбасылардың балалары үшін пайыздық жеңілдіктер қарастырылған. Ал, ұстаздар жалақысы өз еңбек өтіліне қарай төленеді.

Біздің мектепке келгенде көпшілігі тесттен төмен көрсеткіш көрсетеді. Осыған орай олардың деңгейлерін көтеруге барынша ден қойып, нәтижемен жұмыс істейміз. Олар әр апта сайын тест тапсыру арқылы деңгейлерін екшеп жатады.

Әлбетте, ҰБТ деген психологиялық тұрғыдан балаға қиындық туғызуы бек мүмкін. Өйткені, ата-аналардың көпшілігі баласына грантқа түсуін керек деген талап қояды. Ал мұны естіген балаға өмір ҰБТ-мен ғана өлшенетіндей көрінеді. Негізінде, олай емес. Әрине, белгілі бір мамандықтың иесі атану үшін ҰБТ тапсыру қажет. Білімді тест тапсыру арқылы шектеп қойғанымен, мұны мамандық таңдаумен байланыстырса жөн болар еді. Яғни, баланы өзінің таңдау пәні бойынша даярласа, алдағы уақытта жақсы мамандар шығатын еді деп ойлаймын».

Білім беру ісі бизнес емес, елдің болашағы

Асылан Серіккалиұлы, «Dostyq» shcool Taldykorgan» жекеменшік мектебінің директоры: *«Алдымен «Dostyq-тың» жалпы тарихына тоқталып өтейін. Еліміз бойынша 2003 жылы ашылған орталыққа жиырма жыл болды. Қазіргі таңда барлық өңірде (Солтүстік облыстан басқа) филиалдары бар. Алғашқыда тіл курсы болып ашылып, ҰБТ енгізілген жылдан күні бүгінге дейін тестке дайындап келеді. Біздің орталықты ҰБТ-ға дайындайтын қара шаңырақ деуге болады. Себебі, 2003-2004 жылдары ашылғанда елімізде тестке дайындайтын курс болған емес. Ал Талдықорған қаласында 2015 жылдан бері ашылды. Өздеріңіз білетіндей, алғашқыда курс, 2022-2024 жылдан жеке мектеп болып ашылды.*

Соңғы жылдары мектеп ашу тенденциясы жүзеге асқандықтан «Dostyq» әр жерден өзінің жеке мектептерін аша бастады. Соның бірі – Талдықорған қаласындағы мектеп. Қазіргі таңда мектепте 10-11-сыныпты қосқанда барлығы 218 бала білім алуда. 11-сыныптардан 10-сынып, ал 10-сыныптардан 4-сынып бар. 30-ға жуық мұғалім сабақ береді.

Мұғалімдеріміз арнайы емтихан арқылы қабылданады. Оларға қойылатын басты талап – өз пәнінің үздігі болуы тиіс.

Ертеңгілік сағат 9:00-ден – 15:00-ге дейін ресми сабақтар жүреді. 15:00-ден бастап қосымша сабақтар басталады. Балалар тамақтануға сыртқа бармайды, мектепте асханамыз бар. Сатып аламын дейтіндер үшін түскі ас бағасы – 500 теңге, ал сатып алмаймыз дегендер үйлерінен алып келеді. Тамақты жылытатын пеш те бар.

Оқу ақысы – 11-сыныптар айына – 50 мың теңге, 10-сыныптар – 45 мың теңге төлейді. Бұл жеңілдіксіз төленетін баға. Көп балалы, аз қамтылған отбасылардың балалары үшін арнайы жеңілдік қарастырылған. Мұнымен қатар бізде ешқандай төлемақысыз грантпен оқып жатқандар да бар. Бұл қалай дейсіз ғой? Біз әр жыл сайын олимпиадалар ұйымдастырып, жеңімпаз атанғандарға тегін оқу грантын береміз.

Мектеп ашудағы басты мақсат – бәсекеге қабілетті мамандарды тәрбиелеу болып табылады. Сапалы білім, саналы тәрбие деп жатамыз ғой. Көпшілігі жекеменшік мектеп баланы тек ҰБТ-ға ғана дайындап, басқа дүниеге көңіл бөлмейді екен деп түсінеді. Әр мектептің өз ерекшелігі бар. Біздің мектептің

концепциясында білім мен тәрбие бірге ұштастырылған. Яғни, оқудан бөлек тәрбие жүйесіне де көбірек көңіл бөлініп, көптеген іс-шара да ұйымдастырылады. Ал енді бәсекеге қабілетті мамандар дайындау дегенім – қазір университетте оқып жатқандар көп болғанымен, бітірген соң мамандығы бойынша жұмыс істеп жатқандардың қатары аз. Бұл мәселе еліміз бойынша өзекті болып табылады. Осы орайда мектебімізге қабылдайтын әр баланы қабілетіне, қызығушылығына қарай олардың ата-аналарымен де жұмыс жасай отырып мамандық таңдау жолына бағыттаймыз. Профориентациялық көмек беріледі. Әр баланың табиғатына сай қандай мамандыққа сәйкес келетінін анықтаймыз. Бізде қазір қызық түсінік қалыптасқан. ҰБТ-дан қандай балл алайын, соған сай мамандықты таңдай саламын ғой дейді. Бұл дұрыс емес. Осы орайда балаларға ең алдымен мамандықты таңдап, соған сай ұпай жинау керегін айтып, түсіндіреміз. Әлбетте, бала төрт жыл тегін оқуды ойлайды. Бірақ, тегін оқимын деп артынша дұрыс жұмыс таба алмай, қиналып жатады. Сондықтан, біз баланың мамандық таңдау бағытына көбірек көңіл бөлеміз.

Мектепке қабылданған оқушыларға барлық пән нөлден басталып үйретіледі. Себебі төменгі сыныптарда бала тарапынан кейбір пәнге көңіл бөлінбей қалуы мүмкін. Тағы бір ерекшелік, бала санасынан «мен ештеңе білмейтін едім» деген сауалды алып тастауға күш саламыз. Біз оларға «Достыққа» келуіңмен сен өміріңнің жаңа парағын ашасың деген жақсы ойды сіңіріп, алдыға қарай жылжуына мүмкіндік береміз. Бұдан кейін мектебіміз барлық өңірде орын тепкен оқу орындарымен тығыз байланыста. Осы орайда кәсіптік бейімдеу бағытында балаларға әр түрлі оқу орындарына баруға арнайы тур ұйымдастырылады. Күні кеше ғана Алматыдағы Қазақ-Британ техникалық университетінде өткен «Ашық есік» күніне барып қайттық. Осындай оқу орындарында турлар өтіп тұрады. Мектепті бітіріп кеткен соң да жұмыс аяқталып қалмайды. Шілде айында балалар грантқа құжат тапсырады. Сол кезде кәсіптік бағдар беру мамандарымыз оқушыларды ата-аналарымен бірге мектепке шақыртып, ҰБТ-дан жинаған балына қарай отырып, төрт оқу орнын бірге таңдауға көмектеседі. Мәселен, өткен жылы бір оқушымыз ҰБТ-дан 99 балл алды. Оның таңдау пәні дүниежүзі тарихы мен ағылшын еді. Бірақ жалпы көрсеткішпен 120 балл болмаса, грантқа түсу қиын. Сондықтан кәсіптік бағдар беретін мамандарымыз әлгі оқушының ата-анасын шақыртып, жалпы конкурстан бөлек грант түрлері барын айтып түсіндірді. Қазақстанда 14 университет өзінің педагогикалық квотасын береді. Осыған орай мамандарымыз өткен жылғы статистикаға қарап, аталмыш оқу орындарына педагогикалық квота бойынша қанша балмен түсуге болатынын анықтады. Сөйтіп, өткен жылы Түркістандағы Қ.Яссауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетіне 97 балмен түскендер болыпты. Ал

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau.offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

біздің оқушымыздың тесттен жинаған көрсеткіші 99 балл. Осылай, оқушы мен оның ата-анасына осы университетті төртінші етіп белгілесеңіздер болады деп кеңес бердік. Айтқандай, оқушымыз 99 балмен Түркістандағы оқу орнының грант иегері атанды. Мұның жанында 100 балдан асырып, грантқа түспей қалғандар саны өте көп.

Сөзімді қысқа қайырсам, біздің мектептің артықшылығы жоғары оқу орнына түсіп кеткенге дейін оқушымен жұмыс істейді. Яғни, мектеп табалдырығын ә деп аттаған баланың университетке түсіп кеткенге дейінгі аралық біздің құзырымызда болады.

Жалпы мектеп білім мен қатар тәрбиелік құндылықтарға да баса мән береді деп айттым ғой. Осыған сай іс-шаралар, практикалық жұмыстар да атқарылады. Жуырда оқушылар арасында бір қызықты эксперимент жасадық. Олардың әрқайсысының қолдарына бір-бір піспеген жұмыртқаны ұстатып, апта соңына дейін осыны сындырып алмай, қайта алып келесің дедік. Осы арқылы баланың жауапкершілігін тексеріп, анықтадық.

Жекеменшік мектептердің болуы бәсекелестікті арттырады. Менінше, жеке мектептер өз алдына жеке ұйым ғана болып қалмай, міндетті түрде мемлекеттік жүйемен тығыз жұмыс жасау қажет деп санаймын. Осы тұрғыда Жетісу облыстық білім басқармасындағыларға: «Біз жекеменшік мектеп деп бөлініп қалмасақ. Қандай іс-шаралар өткізсеңіздер атсалысып қатыссақ, егер мұғалімдерге семинар өткізсеңіздер біздің ғимаратта өткізейік. Бұл біздің бір үлесіміз болсын» деп ұсыныс айтқан едім. Негізінде біте қайнасып, жұмыс істесек деген ой ғой.

Әзірге мемлекеттен қаржы алғамыз жоқ, бұйырса алдағы айда алып бастайтын шығармыз деп отырмыз. Сабақ беретін мұғалімдердің жалақысы оқушылардың төлемақысынан төленеді. Былтырғы жылдың соңында ғимаратымызды жалға алып, жөндеу жұмыстарын жүргіздік.

Рас, ел ішінде «дайын балаларды оқытып, ақша алады» дейтіндер саны көп. Мұндай сөздің орын алуы заңдылық. Дей тұрғанмен, біз кілең жақсы оқитын қаймақтарын ғана іріктеп алып жатқамыз жоқ. Келген балалардың әрқайсысын тест арқылы, төмен көрсеткіш көрсеткендерді де қабылдап, олардың білім деңгейін жоғарылатуға барынша тырысамыз. Қазіргі таңда 11-сыныпта оқитын 152 баланың 14-і «Алтын белгі» иегері. Білім басқармасындағы мәліметке көз жүгіртсеңіз, «Алтын белгі» иегерлерінің талайы осы жеке мектептерден болып отыр. Бірақ салыстырмалы түрде алсақ, пайызбен шаққанда біздің мектептің көрсеткіші көп деп саналмайды.

Жекеменшік мектеп бизнестің көзі емес пе дейсіз бе? Бұл тұрғыда әркім сан түрлі пікір айтуы мүмкін. Менінше, бұл ең қайырлы, зияны жоқ, қайта қоғамға пайда әкелетін бизнестің түрі. Мәселен, жеке мектепте оқып жатқан әр баланың болашағы бізге жүктеліп берілді. Ендеше, сол балалардың әрқайсысы өмірден өз жолын тауып, жақсы бір маман иесі болып, еліміздің көркейіп, жандануына үлесін қосып жатса, біздің өз миссиямызды орындағанымыз деп есептеймін.

Негізі, білім беру ісі бизнес емес, елдің болашағы екенін қаперде ұстасақ екен деймін».

Мектеп ашу – үлкен жауапкершілік

Қанат Мұратұлы, «125 high school Taldykorgan» жекеменшік мектебінің директоры: *«Аты айтып тұрғандай, мектеп Қазақстан аумағындағы ең ауқымды жекеменшік мектептер желісі. Талдықорған қаласында ашылғанына биыл екінші жыл. Жалпы 125 мектептер желісінің тарихы тереңде жатыр. Мектептің негізін қалаушы, құрылтайшысы Тараз қаласының азаматы – Әлібек Есенов.*

2011 жылы курс ретінде құрылған орталық әр жыл сайын дамып, 2019 жылы жақсы көрсеткіштерге қол жеткізе бастайды. Оқытқан балалардың бәрі 100 пайыз грант иегері атанады. Сол жылы жекеменшік мектеп ашуды қолға алады. Бүгінде еліміз бойынша осындай 18 мектеп бар. Негізі, Қазақстан бойынша мұндай мектеп Астана, Петропавл, Қарағанды және Өскемен қалаларында ғана жоқ.

Талдықорған қаласындағы білім ордасының сыртында «Халықаралық 5-11-сыныптарға арналған жоғарғы мектеп» деп жазылғаны бренд атау ғой. Біздің мектептің өзге жекеменшік мектептен айырмасы бесінші сыныптан бастап қабылдаймыз. Жаңа заң бойынша жыл бойы балаларды мектепке қабылдауға рұқсат етілген.

Қазіргі таңда мектепте 325 бала білім алуда. Оның шамамен 190-ы 5-10-сынып оқушылары, қалғаны 11-ші сыныпта оқитындар. Жалпы 5-ші сыныптан екеу, 9-шы сыныптан екеу бар. Қалған сыныптар

үштен келеді. 10-шы сыныптан төрт, 11-ші сыныптан бесеу.

Мектеп таза қазақ мектебі болып табылады. Білім ордасы ұлттық құндылықтарға бағытталған. Себебі, тәрбие бағдарламамыз осыған негізделген, оқушыларымызды соған дәріптейміз. Сонымен қатар ағылшын және математика пәндері тереңдетіліп оқытылады. Балаларды олимпиадаға дайындаймыз. Өткен жылы 70 түлек бітірсе, 10 оқушы «Алтын белгі» иегері болды. Олардың 85 пайызы грант иегері атанды.

Мемлекеттік мектептен айырмасы бізде әр сыныпта 18 оқушыдан отырады. Бұдан бөлек ауысым деген мәселе мүлдем жоқ.

Бала ертеңгі 8:45-те келген соң таңғы саптары болады, 9:00-де сабағы басталады. Кешкі 17:00-ге дейін мектепте болады. Оқушыларымыз осы жерде тамақтанады: түскі ас, тіске басар (полдник) беріледі. Түске дейін академиялық сабақтары жүрсе, түстен кейін таңдау бойынша үйірмелерге қатысады. Бұл төменгі сыныптар үшін. Ал 10-11-сыныптар ҰБТ-ға дайындалады. Мектеп ұстаздары арнайы іріктеуден өткен мамандар. Шамамен 30-ға тарта мұғалім жұмыс істейді.

Осы жылғы 5-9-сыныптар төлейтін ай сайынғы төлемақы 88 990 теңгені құрайды. Бұл ақшаның ішіне оқудан бөлек екі мезгіл тамақтану мен үйірмелер кіріктірілген.

Жекеменшік мектеп болсақ та оқу төлеміне қатысты жеңілдіктер бар. Көп балалы, әлеуметтік жағдайы төмен отбасылардың балаларына, сонымен қатар бұрынғы мектебінде олимпиадаларда орын алған балалар үшін жүз пайызға дейінгі жеңілдіктер қарастырылған. Атымыз жекеменшік болғанымен облыста өтетін түрлі олимпиадаларға мектебіміздің балалары қатысады. Биылғы жылы облыстық олимпиадаға орыс тілі мен информатика пәні бойынша екі оқушымыз қатысты. Өткен жылы қалалық олимпиадаларға қатысып жүлделі орын алған оқушылар бар.

Биыл 11-сыныптан бес сынып бар десек, барлығы – 75 бала мектептен түлеп ұшқалы отыр.

Мектебіміз тек білімге ғана емес, құстың екі қанатындай, екінші қанат тәрбиеге де көп көңіл бөледі. Ата-аналармен тығыз қарым-қатынаста жұмыс істейміз. Ғимаратты жалға алып отырмыз. Үш қабатты мектептің әр қабаты өзінше бөлек дизайнмен жасалынған. Ішкі құрылысына ерекше көңіл бөлініп, әр заттың орналасуына дейін өзінше ден қойылған. Өзіңіз білесіз, қазіргі жастар көп дүниені көзбен ұнатады. Мәселен, «Мега» сауда орталықтарына барып қыдырып, еркін жүргісі келеді. Біздің мектепте де сондай атмосфера есіп тұрсын әрі оқушы өзіне жайлылық сезіне алсын деген оймен жасалынған. Сонымен қатар әрбір қабатта ұлы тұлғалардың айтқан сөздері мен мурал-суреттері салынған. Әр сыныптың атауы жылқы атауларымен сабақтастырылған. 5-9-сыныптар бойынша 12-сынып болса, олардың әрқайсысына: Сұңқар, Керқұла, Құлагер деген секілді жылқы атаулары қойылған.

Сөзімде айтқандай, тәрбиеге көбірек көңіл бөлінетіндіктен екі бірдей тәрбие жөніндегі меңгерушіміз бар. Оның бірі – ер адам, екіншісі – әйел. Мектеп ішінде амфитеатр орын тепкен, кез келген жиын сол жерде өткізіледі.

Мемлекеттік мектеп пен жекеменшік мектептің де илеп отырғаны бір тонның пұшпағы. Бізде оқып жатқан өзіміздің облыстың балалары, жұмысқа қабылданған мамандардың 90 пайызы жергілікті өңірден. Он пайызы ғана басқа қалалардан келген. Жергілікті адамдарға жұмыс беріп, қалаға инвестиция салып отырмыз.

Ал енді мектепке кілең үздіктерді жинап алып отырғамыз жоқ. Бізде келгендердің дерлігі қарапайым, оның ішінде үштік бағамен оқығандар да бар. Алайда олар өзінің ішкі жанайқайымен келеді... Біз әр оқушының білім деңгейін тексеріп, қабылдаймыз. Мәселен, тоғызыншы сыныпта оқитын бала келді. Оның білімін тексергенде жетінші сыныптағы білім деңгейімен қалып қойған. Қосымша сабаққа бармаған. Жай мектепке барып-келіп, уақытын бос өткізіп жүрген ғой. Сонымен қатар қоғамда орыс тілді балалар көбейді. Біз қазақ мектебі болған соң ата-аналардың басым көпшілігі балаларының тілдері қазақша сөйлеуге икемделсін деп арнайы алып келеді.

Мақсатымыз – балаларға сапалы білім беру. Ал жекеменшік мектептің көбеюі білім беру саласының дамуына оң әсерін тигізеді деген ойдамын».

Жекеменшік мектептер жайлы ата-аналар не дейді?

«Қызым жекеменшік мектепке дейін қаладағы ең мықты білім ошағының бірінде оқыды. Ол жерде жаман оқыды демеймін, мұғалімдері де өте білікті мамандар болды. Дарынды балаларға арналған мектеп болған соң ондағы сабақтың салмағы күрделі. Күні бойы мектепте, үйге тапсырманы үйіп-төгіп береді. Барлық пәннен жақсы оқуың керек. Ал қызым кішкене әлжуаздау, үйге келген соң шаршап қалады. Сөйтіп 10-сыныпта түбегейлі «INNOVERSE TALDYKORGAN» жекеменшік мектепке ауысуға бел буды. Мұндағы ерекшелік ҰБТ-ға дайындалатын бес пәнге басымдық беріледі. Бұл мектепті бітірген соң да қолына сол аттестатын алады. Ауысқанына еш өкінбейді. Бұл жердегі нәтиже өте жақсы. Қазіргі таңда тесттен жақсы ұпай алып жүр. 11-сыныпқа дейін көрсеткіші одан да жақсы болатынына шүбәм жоқ.

Жекеменшік мектептегі білім жүйесі балалардың еркін ой айтуына, мұғаліммен дос секілді сырласуына, ал ұстаздар оларды оқушы деп емес өзімен теңдей қарайтыны қуантады. Мұнда ата-ана, мектеп және бала арасындағы байланыс жақсы орныққан. Сондай-ақ, балаңыз төмен көрсеткіш көрсетіп жатса, алдын ала ескертіледі. Ата-анамен ашық сөйлесіп, ертеңгі күні мектеп атына теріс сөз келмес үшін «баламды беріп едім, оқыта алмады» дегенге жеткізбей, алдын алады. Яғни, ата-ана баласының қандай білім алып жатқанынан хабардар болып отырады.

Бұл мектептің артықшылығы, ертеңгі күні балаңыз жоғары оқу орнына түсе алмай қалған жағдайда соңғы бір жылдағы ақшасын қайтарып береді. Бірақ бала түсе алмай қалды дегенді естімедім.

Жеке мектептер бизнестің көзі емес пе? Жалпы әлем бойынша білім деген ақылы ғой. Ел ішінде «бала біліміне неге ақша төлеу керек, оның төлейтін жағдайы жоқ, мемлекет не қарап отыр» деген сындар айтылып жатады. Бірақ, әркім баласының болашағын ойлағаннан, жекеменшік мектептердің нәтижесін көрген соң оқытады ғой. Ендеше, елімізде жекеменшік мектептердің болғаны дұрыс деп санаймын» – дейді Ж. Оспанұлы.

* * *

«Балам қаладағы физика-математика пәнін тереңдетіп оқытатын мектепте оқыды. Арманы шет тілі маманы болсам дейтін. Бірақ, оқитын мектепте сол пәнді тереңдетуге еш негіз болмады. Сондықтан жекеменшік мектепке ауысуға тура келді. Нәтижесінде өзінің қалаған мамандығы бойынша грант иегері атанды», – дейді атын атамауын өтінген ата-ананың бірі.

Оның айтуынша, мемлекеттік мектептер бойынша реформа жасалуы тиіс. Тізімді қатайтып, жеке мектептерге қоятын талап қойылуы керек.

«Мәселен, бала мемлекеттік мектепке барғанымен қосымша математика, физика және басқа да пәнді жақсы меңгеру үшін тағы бір мұғалімге ақы төлеп барады. Ал енді қосымша басқа мұғалімге төлейтін ақшаңды жекеменшік мектепке төлейтін болсаң, сол ұтымды ғой. Себебі бала ертеңнен кешке дейін бір жерде оқып, білімін жетілдіре алады. Айтпағым, мемлекеттік мектеп дайындамаса, ақша төлеп қосымшаға бергенше, жекеменшік мектепке берген тиімді. Ал, мемлекеттік мектепте оқыта ма, онда дұрыс білім берсін. Олай етпесе, онда мемлекеттен несіне ақша алады? Орта мектептерде бала – баға үшін оқиды. Кейбір ата-ана бар апайлармен жақсы болып алған, нәтижесінде солардың балалары үнемі беске шығады. Сөздің тоқетері, балалар – білім үшін емес, баға үшін таласады. Ал енді жекеменшік мектептерде таза білімге қарай бағыттайды. Мұны қызымды оқытқаннан білемін. Ол жекеменшік мектептің табалдырығын алғаш аттағанда тапсырған тесттен 60 балл ғана алды. Дей тұрғанмен екі жыл ішінде «INNOVERSE TALDYKORGAN» жеке мектебінің мұғалімдерінің дайындығымен жоғары көрсеткішке жетті.

Ата-ана ретінде айтарым, ақылы мектепке кеткен ақша қосымша төлеп оқытқаннан анағұрлым тиімді. Өйткені, ағылшын пәнін қосымша оқытқаның үшін сен айына кемінде 35 мың теңге, математикаға 30 мың теңге төлейсің, физикаға тағы сондай ақша кетеді. Бұл ақылы мектепке беретін ақшаңнан асып түседі. Содан кейін бала екіжақты болып жүреді. Түске дейін сабағына барады, түстен кейін қосымшаға барады. Ол жерде де қатырып оқып жатқаны шамалы. Онда берілген тапсырманы бала үйіне барып орындайды, қысқасы белгілі бір тәртіп жоқ.

Жекеменшік мектепке ақша төлеп отырған соң білімді талап ете аласың. Мемлекеттік мектепке ондай талап қоя алмайсың. Себебі баланың алған бағасы жақсы, оқытып жатыр. Ендеше, не деп талап етесің. Баланы баға арқылы көтермелеп отырған мұғалімдер де жетіп артылады. Бағасына қарап кейбіріміз баламыз керемет оқып жатыр деп ойлаймыз. Ал жекеменшік мектепте балаң дұрыс оқымаса сені шақыртады. Не оқысын немесе алып кетіңіз дегенге апарады. Өйткені тест алады, одан бала өтпесе, төлеген ақшасын қайтаруға тура келеді. Сондықтан ата-анасын шақырып, баласының білімінің қалай болып жатқанын айтып, содан кейін қолхат жаздырып алады. Ертеңгі күні тағы өтпей жатса, жазған қолхатыңды көрсетесің. Барлық мектепке топырақ шашудан аулақпын. Бірақ, негізінде, жекеменшік мектептегі тәртіпті жай мектепке енгізсе жөн болар еді.

Рас, жекеменшік мектепті бизнесі көзі ретінде қарайтындар көп. Бірақ, олар алған ақшасын бала білімін жетілдіруге, содан бір нәтиже шығаруға күш салып жатыр ғой. Менінше, жай мектептер арасында да сағатқа таласып, білімді емес, ақшаны алға шығаратындар қатары сейілмей отыр. Бұл да бизнестің көзі емей, не сонда? Жарайды алсын делік, бірақ, олар – балалардың болашағына қаншалықты бас ауыртады, міне, мәселе қайда?

Кезінде қытайда қазақ тілі мен әдебиетінен сабақ бердім. Сол кезде былай болатын: «а» сыныбына сабақ беретін мұғалім «б» сыныбының балаларынан, ал «б» сыныбына беретін мұғалім «а» сыныбының оқушыларынан емтихан алатын. Егер оқушыларыңның 50 пайызы үшке тапсырды ма жұмыстан кетесің, 70 пайызы үш болса онда алатын жалақыңның 50 пайызын шегеріп, ұстап қалады. Сені құдалап, жаныңа тиетін сөздер айтпайды. Тәртіп солай. Сонда әлгі мұғалім менің балаларымды, мен оның оқушыларын қыбырлатпаймын. Өзің сүрініп қалмас үшін әр бала түсінгенше қырық бес минут оның миына құюға барыңды саласың. Біздегі жекеменшік мектептегі әңгіме дәл сол қытайдағыдай ғой. Талап қояды, тапсырма береді. Болмаса, жүре бер дейді. Міне, бары осы» – деп ағынан жарылды ол.

«Жекеменшік мектеп ашуды ойлаған адам алдымен пайданы емес, өзге жекеменшік мектептерден қандай артықшылығым болады деген сұрақтың жауабын ойлауы керек қой – дейді бізбен тілдескен ата-аналардың тағы бірі. Айтуынша, жекеменшік мектептер барлық елде қолданыстағы білім жүйесінің кемшілігін толықтырып тұратын үлкен күш. Қазақстанда жекеменшік мектептер көп болуы тиіс. Сонда бәсеке пайда болады, ал бәсеке болған жерде баға төмендейді және жекеменшік мектептің мемлекетпен әріптестігі артады. Осылай болғанда мектеп оқушыларының үштен бір бөлігі жекеменшік мектептерде оқуға қол жеткізбек.

Осы тұрғыда пікір білдірген орта мектепте сабақ беретін ұстаздың бірі: *«Мемлекеттік мектеп пен жеке мектепте едәуір айырмашылықтың бар екені тайға таңба басқандай байқалып тұрады. Ал, баласын кім қайда беремін десе де, жан қалауына жағдай жасалған. Бастысы, бұның барлығы ел игілігіне жұмыс істесе болғаны да»* – дейді.

Ал, бұл тұста Сіз не ойлайсыз, көзі қарақты оқырман?

P.S: ***Талдықорған қаласындағы жекеменшік мектептер туралы қалам тербеуде Жетісу облыстық білім басқармасындағылардан тақырыпқа орай пікір білдіруін сұраған едік. Алайда бөлім меңгерушісі басшылардың рұқсатынсыз пікір білдіре алмайтынын айтып, орынбасарға хабарласуымызды өтінді. Ал орынбасар басшыдан рұқсат алуым керек деді. Ақыры сол күні түс ауа білім басқармасының қабылдау бөліміне қоңырау шалып, мақала жазып жатқанымызды айтып, осыған орай жауап алу үшін бізді Марат Сүлейменовпен қосуын сұрағанымызда: «Ол кісі қазір зумда отыр. Зум аяқталған соң Сізге арнайы хабарласып, жауабын айтамыз» деді. Бірақ?....***

Сарби ӘЙТЕНОВА

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau.offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

МЕЖДУНАРОДНЫЙ МАСТЕР-КЛАСС

К.М. ОМАРОВА НАГРАЖДЕНА ОРДЕНОМ ГИППОКРАТА

Как передает пресс-службаНЦПДХ, 15-16 апреля 2024 года в Алматы прошел международный мастер-класс на тему: «Современные подходы к диагностике и лечению гематологических заболеваний»,посвященный юбилею профессора, доктора медицинских наук, основательницы онкогематологической службы в Казахстане, корифея отечественной педиатрии Омаровой Кулян Омаровны, в ходе этого мероприятия она награждена орденом Гиппократа.

В мастер-классе, организованном АО «Научный центр педиатрии и детской хирургии» и общественным объединением «Союз педиатров», приняли участиеведущие ученые и эксперты в области детской онкологии, гематологии из России, Беларуси и нашей страны, представители республиканских научных центров, КазНМУ им. С.Ж. Асфендиярова, Евразийской ассоциации педиатров и неонатологов, Республиканского общественного объединения «Национальная медицинская ассоциация», детские онкологи и гематологи РК.

Мероприятие торжественно открыл ректор НАО «КазНМУ имени С.Д. Асфендиярова» Марат Шоранов. Марат Едигеевич поблагодарил Кулян Омаровну за большой вклад в развитие онкогематологической службы в Казахстане, за решение приоритетных и актуальных научных направлений педиатрии, за подготовку узкоспециализированных кадров, воспитание молодых специалистов и наградил медалью «Ардагер-Ветеран КазНМУ».

На открытии мастер-класса Председатель Правления Научного центра педиатрии и детской хирургии Абай Кусаинов отметил многолетний самоотверженный труд Кулян Омаровны на благо педиатрии и онкогематологии Казахстана, поздравил от имени коллектива НЦПДХ с юбилеем.

Президент Республиканского общественного объединения «Национальная медицинская ассоциация» Айжан Садыкова за большой вклад в развитие отечественного здравоохранения и бескорыстный труд на благо здоровья народа Казахстана вручила Кулян Омаровне высшую награду «Орден Гиппократа».

«От лица профессионального сообщества хотим выразить Вам огромную благодарность за Ваш вклад в такое благородное дело, как лечение детских онкогематологических заболеваний, за сотни, если не тысячи, спасенных жизней, за развитие научной мысли и передачу накопленного опыта молодым поколениям врачей, за открытость к сотрудничеству на международной арене, наконец, за Ваш оптимизм, настойчивость и инициативность! Именно благодаря этим Вашим личным качествам в Казахстане в далеком 1993 году был создан детский онкогематологический центр, успешно развивающийся уже более 30 лет. Искренне желаем Вам крепчайшего здоровья, огромного запаса сил, бодрости духа, всегда быть в отличном настроении, в радости и в окружении любимых людей!», - сказала д.м.н., профессор, генеральный директор ФГБУ «НМИЦ ДГОИ им. Д.Рогачева Галина Новичкова.

Поздравить юбиляра и выразить свои искренние пожелания пришли коллеги, студенты, сотрудники и даже пациенты со всего Казахстана. Юбилей врача с большим именем стал ярким выражением уважения и почета людям в белых халатах.

За более чем 30 лет с момента открытия Республиканского детского онкогематологического центра тысячи казахстанских детей получили возможность выжить, вылечиться, пойти в школу, выучиться в вузах. Большинство из этих детей выросли, создали семьи, стали полноценными членами общества и успешными гражданами. Один из них - Азиз, пациент, приехавший из Узбекистана. Сегодня он отец троих детей, ему 38 лет, работает в сфере международных отношений. Азиз и его отец Турсынов Камиль приехали специально на юбилей профессора Омаровой К.О. выразитьей благодарность.

Во все годы становления онкогематологической службы АО «Научный центр педиатрии и детской хирургии» сотрудничал и продолжает сотрудничать со многими центрами ближнего и дального зарубежья, которые оказывают консультативно-практическую помощь по диагностике и лечению пациентов с тяжелыми формами опухолей и заболеваний крови, обучают молодых специалистов на базе своих центров, проводят мастер-классы по различным актуальным вопросам детской онкологии и гематологии. Применение инновационных методов диагностики, современных программ лечения, трансплантации гемопоэтических стволовых клеток позволило увеличить общую выживаемость детей почти по всем злокачественным новообразованиям.

На мастер-классе обсуждены протоколы лечения острых лейкозов у детей до 1 года, выбора терапии при лечении острого лимфобластного лейкоза, современные протоколы лечения острого промиелоцитарного лейкоза, апластической анемии, нейробластомы у детей, вопросы применения анти GD2 терапии в современных протоколах терапии, применения нефакторной терапии у детей с гемофилией А, вопросы коррекции гемостаза у детей с онкогематологическими заболеваниями. Также уделено большое внимание роли диагностики минимальной резидуальной болезни в контроле лечения и эффективности программного лечения, а также в определении показаний для ТГСК у детей с лейкозами.

В ходе двухдневного мастер-класса были обсуждены клинические случаи и проведены практические занятия помолекулярно-генетическойдиагностике.

Основная цель мастер-класса – обсуждениевопросов современной диагностики, лечения, новых методов ранней диагностики онкологических и гематологических заболеваний у детей, развитие международного и межрегионального сотрудничества, объединение усилий специалистов по ранней диагностике и лечению онкологических и гематологических заболеваний у детей.

Ш. ХАМИТОВ.

ЗАКОН

МЕРЫ ПРИНУДИТЕЛЬНОГО ИСПОЛНЕНИЯ

Основанием для применения мер принудительного исполнения является исполнительный документ, принятый судебным исполнителем к своему производству.

После поступления исполнительного документа к судебному исполнителю в соответствии с законодательством об исполнительном производстве, судебный исполнитель в течение 3-дней возбуждает исполнительное производство и принимает меры по обеспечению исполнения исполнительных документов.

В процессе исполнения исполнительных документов часто бывают случаи, когда должник намеренно не исполняет требования исполнительного документа, обычно выражается с первого момента поступления исполнительного документа в частных судебных исполнителей, в случае вызова должника который вызывается неоднократно путем направления повестки к судебному исполнителю, должник на вызовы не реагирует, судебный исполнитель обязан принять меры по обеспечению исполнения исполнительных документов.

Мерами по обеспечению исполнения исполнительных документов являются: наложение ареста на имущество должника, включая деньги и ценные бумаги, находящиеся у него либо у иных физических или юридических лиц (в том числе в банках и организациях, осуществляющих отдельные виды бакнковских операций, а также в страховых организациях)

В необходимых случаях может быть применено несколько видов обеспечения исполнения.

Судебный исполнитель принимает меры по обеспечению исполнения исполнительных документов по подпунктам 1),2-1 и 6) пункта 2 настоящей статьи 32, с санкции суда, получаемой в порядке, установленном гражданским процессуальным законодательством Республики Казахстан.

А. НУРАХМЕТОВА,
частный судебный исполнитель
исполнительного округа области Жетісу.

ТРИБУНА СПЕЦИАЛИСТА

ПРАВИЛА ОБРАЗОВАНИЯ ОБЩЕСТВЕННЫХ ОБЪЕДИНЕНИЙ УПРОСТИЛИ

Право на свободу объединений представляет собой одно из важнейших конституционных прав человека и гражданина, реализация которого отвечает интересам общества и находится под защитой государства.

В соответствии со ст. 2 Закона Республики Казахстан «Об общественных объединениях», общественными объединениями в Республике Казахстан признаются политические партии, профессиональные союзы и другие объединения граждан, созданные на добровольной основе для достижения ими общих целей, не противоречащих законодательству. Общественные объединения являются некоммерческими организациями.

В связи с принятиемЗакона Республики Казахстан от 21 декабря 2023 года «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам общественных объединений и социальной защиты лиц, занятых на работах с вредными условиями труда»создавать общественные объединения стало легче.

Так если ранее для создания общественных объединений требовалось не менее 10 человек, теперь группы из 3-х человек будет достаточно.

В Республике Казахстан могут создаваться и действовать республиканские, региональные и местные общественные объединения.

К республиканским общественным объединениям относятся объединения, имеющие свои структурные подразделения (филиалы и представительства) на территории более половины областей Республики Казахстан.

К региональным общественным объединениям относятся объединения, имеющие свои структурные подразделения (филиалы и представительства) на территории менее половины областей Республики Казахстан.

К местным общественным объединениям относятся объединения, действующие в пределах одной области Республики Казахстан.

Для регистрации общественного объединения в регистрирующий орган в двухмесячный срок со дня принятия решения о его создании подается заявление установленной формы, а также:

- устав, принятый на учредительном съезде (конференции, собрании);
- протокол учредительного съезда (конференции, собрания), принявшего устав, подписанный председателем и секретарем съезда (конференции, собрания);
- список граждан-инициаторов общественного объединения с указанием фамилии, имени, отчества (при его наличии), ИИН, места жительства, домашнего и служебного телефонов, личной подписи;
- документ, подтверждающий место нахождение общественного объединения;
- квитанция или иной документ, подтверждающий уплату в бюджет сбора за государственную регистрацию юридических лиц и учетную регистрацию филиалов и представительств.

Процедура регистрации общественного объединения и выдача документов осуществляется органами юстиции через филиалы НАО «Государственнойкорпорации «Правительство для граждан» (ЦОН) по месту напхождения юридического лица.

Шынар АЛДАКЕНОВА,
главный специалист отдела регистрации некоммерческих организаций и контроля в сфере регистрационной службыДепартамента юстиции области Жетісу

Бейсенбі - Четверг, 2 мамыр

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Жәдігер»
07.00 «Таңшолпан»
10.00,13.00, 15.00, 20.00, 00.10 «Ақпарат»
10.10, 18.00 Т/х«Құрсаудағы қыз»
12.20, 21.25 Бірегей
13.10 Дала дәмі
13.30 «Өмір көркем»
14.35«Тіршілік»
14.50 «Інжу маржан»
16.05 Т/х«Қанатсыз Құстар»
20.30, 00.40 «Ашық алаң» ток-шоу
21.25 Әскери Ант
22.15 Телехикая «Бауырлар»
23.10 «1001 түн»
01.35 «Сана»
02.45 Өмір көркем

ХАБАР

05.00 «Алпыстан асып барамын»
07.00 «Оян!»
10.00 «Біздің назарда»
10.25 Мультфильм
11.50 Мультсериал
12.00 Т/х«Жазмыш»
13.00 Тағдырға сен -2
15.00Т/х «Күзгі аспан»
16.00 Сериал Все вернется
18.00 Новости
18.20 Ток- шоу «Итоги»
19.00 Жаңалықтар
19.20 Ток шоу «Талқы»
22.30 Хабарлайк

АСТАНА

06.20 Т/х «Ене»
07.20 М/с «Маша и медведь»
09.00,21.00 «Осман-5»
10.00,00.00 Т/х «Үміт үйі»
11.00 «Кеш келген махаббат»
12.20,23.10 Т/х «Шаньян ханшайым»
13.20 Жалғыз Жауқазын
15.10, 00.50 Сериал «Склифософский-5»
17.00 Предвзятое отношение
18.00 Редкая группа крови
20.00 «Астана таймс»
21.55 Қорғаушы ханым

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Ең алғашқы»
07.00,03.55 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казахстан!»
10.15 «Жить здорово»
11.05 «Давай поженимся!»
11.55 Три в одном
14.00, 02.15 Новости
14.15, 02.30 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30, 03.25 Басты жаңалықтар
19.00, 02.45 «KOREMIZ»
20.00 Главные новости
20.35 Сериал «Любимая учительница»
00.20 Сериал «Беглец»
01.25 Ночной кинотеатр. Синие ночи

КТК

07.05 «Әнім сен едің»
07.35 Т/х «Жат туыстар»
10.20, 02.05 «Сердце матери»
11.20 Штурм
13.40 Мелодрама «Маруся»
15.30 Т/х «Өртенген сезім»
18.35, 03.00 Дау -дамайсыз
19.30,03.45 Кешкі жаңалықтар
20.00, 02.15 «Астарлы ақиқат»
21.00 Вечерние новости
21.40 Мелодрама «Маруся»
23.45 детектив Штурм
02.05 Сердце матери
02.55 Было дело

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
09.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
10.00 Новости (Алматы облысы)
10.30 Новости (Жетісу облысы)
11.00 «Ділмар»
11.40 «Домбыра»
12.00 «Бүгін»
12.30 «Ой-сарап»
13.00 «Мақсатына жеткендер»
13.30 «Шаңырақ»/тікелей эфир
14.20 «Жетісу-спорт»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 «Олжа»
17.00 «Дала үні»
17.40 «Әсем әуен»
18.00 «Сегодня» /тікелей эфир
18.30 «Ой-сарап»
19.00 «Менің арманым»
19.30 «Ащы да болса...»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматинская область)
21.30 Итоговые новости (Область Жетысу)
22.00 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

06.00, 03.30 Әзіл студио
07.00 «Бизнес по Казахски»
08.00, 23.10Т/х «31 әзіл»
09.00, 01.40 «Фильм»
10.00 Геркулес
12.00 Ханзада жумонг
14.50 Ризамын
15.30 Викинги против пришельцев
17.30 Механик
20.00 Информбюро
21.00 Неуправляемый
23.20 Ханзада Жумонг
01.00 «31 әзіл»
02.20 Тик-ток шоу
03.00, 04.30 Ватсап
03.30 Әзіл студио
03.50 «1001 әзіл»
04.00 Bala Battlle
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Тойлайк»
06.02 Т/х «Qелі»
06.20 Зың зың Күлпәш
07.10 Т/х «Махаббат қызық хикая»
08.10 Арнау
12.00 Балабол-7
15.00 Жұлдыздар шеруі
17.00 Коко Джамбо
19.00 Т/х Түпсана және жасыл нәски
22.50 Брак по завещанию
23.40 Т/х Әзіл ман
00.10 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
02.00 «Үзіліс»

Жұма - Пятница, 3 мамыр

ҚАЗАҚСТАН

06.05,03.15 «Түркі әлемі»
06.30,10.00,
13.00,15.00,20.00,00.35 Ақпарат
07.00 «Таншолпан»
10.10, 18.00 Телехикая «Құрсаудағы қыз»
12.20,13.10,21.25 «Әскери ант»
13.30,02.05 «Өмір көркем»
14.35,02.55 «Өзекті»
15.15 «Технократтар талқысы»
16.05 «Қанатсыз құстар»
20.30 «Ашық алаң»
22.15 «Бауырлар»
23.10 «Жарқын жүздесу»
00.00 « PARASAT MAIDANY»
01.10«Ашық алаң»

ХАБАР

05.00 «Алпыстан асып барамын»
07.00 Тікелей эфирде «Оян!»
10.00 «Мәдени бағдар»
10.20 «Чуч-мяуч»
12.00 Т/х «Жазмыш»
13.00,20.00 «Тағдырға сен-2»
15.00,21.45 «Ұлболсын»
16.00 «Капкан для золушки»
18.00 Новости
18.25 Ток-шоу «Итоги»
19.00 Жаңалықтар
19.25Ток-шоу «Талқы»
22.30 Х/ф «Любой ценой»
00.30 «Мәртебелі өнер»

АСТАНА

06.20 «Ене»
07.15 М/ф «Машаи медведь»
09.00, 21.00 «ОСМАН-5»
10.00 «Кеш келген махаббат» үнді телехикаясы
11.30«Прямая связь»
11.50 «Эксперимент»
12.00«Қоғам назарында»
12.20. 23.30 «Шанъян ханшайым»
13.10 «Koru Kerek»
14.50,00.20 «Склифосовский-5»
16.50«Серебряный бор»
20.00 «Астана таймс»
21.55 «Қорғаушы ханым»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Ең алғашқы»
07.00 «П@утина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казахстан!»
10.10 «Модный приговор»
11.00 «Давай поженимся!»
11.50 «Три в одном»
14.00 Новости
14.15 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30 Басты жаңалықтар
19.00 «KOREMIZ»
20.00 Главные новости
20.30«Парламент ONLINE»
20.50 «Поле чудес»
22.00 «Бирюк»
01.20 Новости
01.35 Жаңалықтар
01.50 «KOREMIZ»
02.35 Басты жаңалықтар

КТК

07.05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
07.30 «Жат туыстар»
08.40Вечерние новости
09.20 «Было дело»
10.20 «Сердце матери»
11.20 «Штурм»
13.40 Мелодрама «Маруся»
15.35 «Өртенген сезім»
19.30Кешкі жаңалықтар
20.00 «Дау-дамайсыз.Күнде»
21.00 Вечерние новости
21.40 «Маруся»
01.45 «Сердце матери»
02.35 «Было дело»
03.20 «Жат туыстар»
05.10КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
09.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
10.00 Новости (Алматы облысы)
10.30 Новости (Жетісу облысы)
11.00 «Өзекжарды»
11.30 «Домбыра»
12.00 «Сегодня»
12.30 «Ой-сарап»
13.00 «Менің арманым»
13.30 «Дала үні»
14.15 «Әсем әуен»
14.30 «Ащы да болса...»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 «Олжа»
17.00 «Әсем әуен»
18.00 «Иман нұры»
18.30 «Ой-сарап»
19.00 «Экономtime»
19.30 «Әсем әуен»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматинская область)
21.30 Итоговые новости (Область Жетысу)
22.00 «Менің балалық шағым»
22.45 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

06.00 Әзіл студио
07.00 Информбюро
08.00Кино. «Храброе сердце»
12.00 «Ханзада Жумонг»
15.00 TikTok show
15.40 «Неуправляемый»
17.50 «Легионер»
20.00 Информбюро
21.00 Кино «В Западне»
23.00 «Ханзада Жумонг»
01.40 «31 әзіл»
02.30 Time Vine
02.50 TikTok show
03.10 What 's up?
03.30 Әзіл студио
03.50 1001 Әзіл
04.00 BALA BATLLE
04.30 What 's up?
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00,03.25 «Q –елі»
06.20,17.10 «Зың-зың Күлпаш»
07.10 Телехикая «Махаббат,қызық хикая»
08.10,15.00 «Жұлдыздар шеруі»
10.20 Развлекательная программа
11.40,19.30 Сериал «Балабол-7»
19.00 «Түпсана...»
22.50 «Брак по завещанию-2. Возвращение сандры»
23.50 Әзіл man
01.00 Телехикая «Махаббат,қызық хикая»
02.00 «Бастық болам»
02.40 «Тойlike»
03.27 Үзіліс

Сенбі - Суббота, 4 мамыр

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Түркі әлемі»
06.30,17.00 «Ақпарат»
07.00,02.25 «Күй-керуен»
07.30 «Шаңырақ»
08.00 «Сағындырған әндер-ай»
09.00 «Теледәрігер»
10.00,18.00 Т/х«Құрсаудағы қыз»
12.00 Бүркіт пен Аишаның концерті
13.20 «Балуан шолақ»
15.35 «Ағайынды аюлар: үш әлемнің құпиясы»
17.20 «Әлем және біз»
17.40 «Көңіл толқыны»
20.00 «Егіз лебіз»
21.45 «Қорқыт»
23.25 «Жарқын жүздесу»
01.15 «Әлем және біз»
01.35 Теледәрігер»
02.55 «Шаңырақ»

ХАБАР

05.00 «Асыл қазына»
07.00 Концерт «Вальс»
08.30 «Президенский резерв»
09.00 «Ер есімі-ел есінде»
09.30 «Ұлы дала ойындары»
10.00 «Любой ценой»
12.00 М/ф «Спасатели»
13.20 «Мегамато»
14.00 «XXI ғасыр көшбасшысы»
15.00 «Алғашқы»
16.00 «Қарлығаш ұя салғанда»
19.00 «Бес жұлдыз»
21.00 Ақпарат арнасы «7 күн» сараптамалық
21.40 «Лулу и бриггс»
23.40 «Әке бақыты»
00.30 «Әсем әндер»

АСТАНА

06.00 «Ене»
06.50 «Жұлдызбысың?»
08.10 М/ф «Машаи медведь»
09.00, 21.00 «ОСМАН-5»
10.10«Шабашники»
12.00 «Ән мен әнші Астанада»
15.00 «Дастиш - Фантастиш»
16.50 Сериал «Нюхач»
20.00 «Sarap Times»
21.55Қорғаушы ханым»
23.30 «Жайдарман»
00.25 «Бишарашки»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «ТАМАША CITY»
08.05 «П@утина»
09.00 «Повара на колесах»
10.25 «Если ты меня простишь»
14.20 «Развод и девичья фамилия»
18.30 «АЙНА»
19.00 «Ресторан без имени»
21.15 «Дом надежды»
00.55 «Мотылек»
02.30 «Айна»
03.00 «П@утина»
03.45 «ТАМАША CITY»

КТК

07.05 «Мерекелік концерт»
07.20 «Үлкен үй»
09.20Вечерние новости
10.00 «Путь к себе»
11.00 «Виктория»
15.00 «Маруся»
18.25 «QUEEN»
21.20 «Возмездие»
01.40 «Виктория»
04.45 «Үлкен үй»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық»
09.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
09.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
10.00 Новости (Алматы облысы)
10.30 Новости (Жетісу облысы)
11.00 «Менің балалық шағым»
11.40 «Домбыра»
12.00 «Иман нұры»
12.30 «Ой-сарап»
13.00 «Экономtime»
13.30 «Шашу»
14.15 «Жетісу жауhарлары»
14.30 «Әсем әуен»
15.00 «Шаңырақ»
15.50 «Әсем әуен»
17.00 «Шашу»
17.50 «Жетісу жауhарлары»
18.00 «Жас тілші»
18.30 «Өмірлік бағдар»
19.00 «Ұлт ұяты»
19.45 «Жетісу-спорт»
20.00 «Олжа»
20.30 Апта /қаз/
21.30 Апта /рус/
22.20 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

06.00 Әзіл студио
07.00 М/с «Маша и медведь»
08.00«Күліп ал»
08.30 «Tik-Tok» шоу
09.00 Time Vine
09.30 «Готовим с Адель»
10.00 Алдараспан
11.20 «Казак против пришельцев»
14.00 «Принц персии. Пески времени»
16.40 «Тачки-3»
18.50 «Хроники нарнии. Покоритель зари»
21.20 «Топ. Рагнарёк»
00.10 «В западне»
01.50 «Біздің шоу»
03.10 What's up?
03.40 Әзіл студио
04.00 1001 Әзіл
04.10BALA BATTLE
04.30 What's up?
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.02 «Q-елі»
06.30 «Махаббат, қызық хикая»
07.30, 16.00 «Жұлдыздар шеруі»
09.30 «Юмор! Юмор! Юмор!!!»
11.30 Сериал «Нужен мужчина»
17.00 «Маска»
20.30 Сериал «Снайпер: последний выстрел»
00.40 Жайдарман
02.00 «Бастық боламын»
02.45 «Тойlike»
03.32 Үзіліс

Жексенбі - Воскресенье, 5 мамыр

ҚАЗАҚСТАН

06.05«Түркі әлемі»
06.30 «Шаңырақ»
07.05 «Күміс көмей»
07.50 «Тұлға»
08.25 « Көңіл толқыны»
09.35 «Ақсауыт»
10.10,18.00 Телехикая «Құрсаудағы қыз»
12.00 «Егіз лебіз»
14.00 М/ф «Ағайынды аюлар: үш әдемнің құпиясы»
15.25Саят Медеуовтың концерті
17.05 «Технократтар талқысы»
20.00 «Апта»
20.50 «Ақорда»
21.00 Мадина Сәдуақасованың концерті
22.15 Телехикая «ҚОРҚЫТ»
23.55«Жарқын жүздесу»
00.55«Қазақстан дауысы»
02.45«Апта»
03.35«Ақорда»
03.45 «Ақсауыт»

ХАБАР

05.00«Асыл қазына»
07.00 Профессиональный бокс
10.30 «Cover show»
11.00 «Слава и вечная память героям!»
11.30 Деректі фильм. «Қазақ елі»
12.00 М/ф «Планета 51»
13.20 «Мегамато»
13.45 «Национальный интерес»
14.30 «Бес жұлдыз»
16.00 Телехикая «Қарлығаш ұя салғанда»
19.30 «Қызық times»
21.00 «7 күн» ақпараттық-сараптамалық бағдарламасы.
21.40 «Отдел журналистских расследований»
22.10 Худ. Фильм «Статус Брэда»
00.10 «Әке бақыты»

АСТАНА

06.00 «Ене»
06.50 «Жұлдызбысың?»
08.10 М/ф «Машаи медведь»
09.00, 21.00 «ОСМАН-5»
10.00Худ. фильм «чужой ребенок»
13.25 «Жұлдызбысын?»
14.30 Зу-зу Күлпәш
16.10 «Шымкент-шоу»
18.50 «Бесплатный адвокат»
21.55 «Қорғаушы ханым»
23.30 «Нюхач»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «ТАМАША CITY»
07.45«П@утина»
08.45«Воскресные беседы»
09.00 «Повара на колесах»
10.00 «QАЙМАҚ»
10.35 «Дом надежды»
14.20 «Близкие люди»
18.30 «Княжичи». Концерт
20.00 «АНАЛТИКА»
20.45 «Кажется, надежды нет»
00.10 «Что? Где? Когда?»
01.25 «П@утина»

КТК

07.05 «Мерекелік концерт»
07.15«Ән мен әнші»
09.00 «Парад юмора»
11.30 «Возмездие»
16.00 «Аквамарин»
20.00, 21.00 «Кел, шырқайық!»
22.00 Портрет недели»
23.00 «Сыщицы. Нож в спину»
01.00 «Аквамарин»
04.30«Ән мен әнші»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
09.00 Апта /қаз/
10.00 Апта /рус/
11.00 «Менің арманым»
11.30 «Домбыра»
12.00 «Жас тілші»
12.30 «Өмірлік бағдар»
13.00 «Ұлт ұяты»
13.40 «Шашу»
14.30 «Әсем әуен»
14.45 «Жетісу-спорт»
15.00 «Шаңырақ»
15.50 «Әсем әуен»
16.20 «Мақсатына жеткендер»
17.00 «Әсем әуен»
18.00 «Единый народ»
18.30 «Әсем әуен»
19.00 «Өзекжарды»
19.30 «Арнайы репортаж»
20.00 «Сапарлайық»
20.30 «Ділмар»
21.30 «Ел іші - өнер кеніші»
22.00 «Шіркін-ай»
22.45 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

06.00 Әзіл студио
07.00 «Маша и медведь»
08.00«Күліп ал»
09.00 «Tik-Tok» шоу
09.30 «Готовим с Адель»
10.00 «Телебинго»
10.25 Кино. «Казахи против пришельцев»
13.00«Тачки-3»
15.10 Кино. «Хроники нарнии. Поеоритель зари»
17.40 Кино. «Тор. Рагнарёк»
20.30 Кино. «Стартрек. Возмездие»
23.20 Кино. « Zero»
01.10 «31 әзіл»
02.10Ризамын
03.00 Time Vine
03.30 TikTok шоу
04.00 1001 Әзіл
04.30 BALA BATTLE
05.00 What's up?
05.20 Әзіл студио

7 КАНАЛ

06.02 «Q-елі»
06.30 « Махаббат, қызық хикая»
07.30, 15.50 «Жұлдыздар шеруі»
09.30 «Юмор!Юмор!Юмор!!!»
11.40 «Снайпер: Последний выстрел»
17.00 «Маска»
20.30 Сериал «Снайпер: офицер смерш»
00.30 «Жұлдыздың жары»
01.00 «Бастық боламын»
02.20 «Тойlike»
03.07 «Үзіліс»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau.offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ҚАЗЫНА

АНА ТІЛІМІЗДІ МЕҢГЕРУ – ОТБАСЫНАН БАСТАЛАДЫ

Мемлекеттік тіліміздің мәртебесін арттырып, қолданыс аясын барынша кеңейте түсу мәселесі күн тәртібінен түскен емес. Соған қарамастан әлі күнге дейін бұл өзекті мәселені өрге бастыруға кейбір қолбайлау болып отырған кемшіліктер мен етектен тартып отырған енжарлықтардың орын алып отырғаны да жасырын емес.

Сондықтан бұл шағын мақаламызда осы мәселелер төңірегінде ойымызды ортаға салсақ деп едік. Қазір егемен ел ретінде әлем мойындаған Қазақстанға деген қызығушылық артып, өркениеттің материалдық ғана емес, рухани құндылықтарымызды да танып-білуге деген ынта-ықыласы тереңдей түсіп, қажеттілік туындап тұрған шақта біз рухани құндылықтарымыздың қайнар бұлағы – қазақ тілінің қадір-қасиетін өзгеден бұрын өзіміз жете түсінуіміз қажет. Демек, ана тілін меңгеруді әрбір жанұя өзінің отбасынан бастауы қажет екені даусыз. Үй ішінде баламен қазақ тілінде сөйлесіп, оның сөздік қорын арттыра түсуге баса көңіл бөлген абзал. Күн сайын құлағына құйып, санасына сіңіріп отырса, баланың да ана тіліне деген аңсары ауып, ықыласы артары талассыз. Тіл – таусылмайтын байлық. Қанша тіл білсең, өзгеден сонша биіксің. Дегенмен, алдымен туған еліңнің мемлекеттік тілін білуге, құрметтеуге міндетті екенімізді ұмытпауымыз қажет.

Мемлекет басшысы Қ.Тоқаевтың мына бір сөздері де осы ойымызға нақты дәлел болып отыр. *«Қазақтың тілі – қазақтың жаны! Халқымыздың тарихы да, тағдыры да – тілінде. Мәдениеті мен әдебиеті де, ділі мен діні де – тілінде. В.Радлов айтқандай, қазақ тілі – ең таза әрі бай тілдің бірі. Тіл өткен тарихпен ғана емес, бүгін мен болашақты байланыстыратын құрал. Меніңше, тілдің тұғыры да, тағдыры да бесіктен, отбасынан басталады. Отбасында ана тілінде сөйлеп өскен бүлдіршіннің тілге деген ықыласы терең, құрметі биік болады»*, – деп атап көрсеткен еді Президент.

Қазіргі кезде көптеген жас ана тілін жақсы меңгермей, қазақ тілінде сөйлеуге де жете мән бермейтіні құпия емес. Ауылдық жерде жақсы, қалалық жерлерде тіл құнарлығы сұйыла түскен. Сондықтан сан ғасырлар бойы арман болған тәуелсіздігіміздің тұғырын биіктете түсу жолында мемлекетіміздің нышаны ана тілімізді бүкіл тіршілігіміздің түп қазығына айналдыру – әрбір ұлтжанды азаматтың басты борышы болуы керек.

Ендеше, басқа мемлекеттік органдармен қатар еліміздің сот жүйесі де мемлекеттік тілдің аясын кеңейту, сот ісін мемлекеттік тілде жүргізуде көбейтуді басты ұстаным ретінде қарастырып, мемлекеттік тілдің қолдану деңгейін одан әрі жетілдіріп, оны сот саласында дамытуға ерекше мән беріп, тіл тазалығына қамқорлық танытып, ортақ іске өзіндік үлес қосу мақсатында игілікті істерді атқара бермек.

Айгүл КӘЛПЕБАЕВА,
Талдықорған әкімшілік құқық бұзушылықтар жөніндегі мамандандырылған ауданарлық сотының судьясы.

ОҚУШЫ ОЙЫ

ҰЛТТЫҢ БОЛАШАҒЫ

демографиялық өсім мен әлеуметтік жағдайға қатысты ма?

ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ӨСУ МЕН ӘЛЕУМЕТТІК ЖАҒДАЙ ӨЗАРА БАЙЛАНЫСТЫ ЖӘНЕ ХАЛЫҚ САНЫНЫҢ ӨСУІНЕ ӘСЕР ЕТЕТІН ЕКІ МАҢЫЗДЫ ФАКТОР БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

Демографиялық өсу белгілі бір уақыт аралығындағы халық санының өзгеруін білдіреді, ал әлеуметтік жағдай жеке адамдардың қоғамдағы мәртебесі мен рөлін білдіреді. Халық санының өсуіне демографиялық өсімнің әсерін бірнеше мысал арқылы көре аламыз.

Біріншіден, халық санының өсуі жұмыс күшінің өсуіне, демек, экономикалық дамуға әкелуі мүмкін. Жұмыс істейтін халықтың көп болуы өндірісті ұлғайтуға және жаңа жұмыс орындарын құруға көмектеседі. Бұл өз кезегінде өмір сүру деңгейі мен әл-ауқаттың жақсаруына әкелуі мүмкін.

Демографиялық өсу, әсіресе ресурстар шектеулі болған кезде қиындықтар тудыруы мүмкін. Егер халық қолда бар ресурстарға қарағанда жылдам өссе, бұл азық-түлік, су, баспана және басқа да негізгі қажеттіліктердің жетіспеушілігіне әкеледі. Бұл – кедейлік, жұмыссыздық және теңсіздік сияқты әлеуметтік және экономикалық мәселелерге әкелуі мүмкін... Халықтың өсуіне әлеуметтік жағдай да әсер етеді. Әлеуметтік жағдайы жоғары және материалдық мүмкіндіктері жақсы адамдардың балалары аз және білім деңгейі жоғары болады. Бұл туу көрсеткішінің төмендеуіне, демек, демографиялық өсудің баяулауына әкеліп соғады. Дегенмен, әлеуметтік жағдай ресурстар мен мүмкіндіктерге қол жеткізудегі теңсіздікті де тудыратыны сөзсіз. Сондықтан әлеуметтік жағдайы төмен және мүмкіндігі шектеулі адамдар білім алуда медициналық көмек және басқа да негізгі қызметтерге қол жеткізуде қиындықтарға тап болады. Ол денсаулық, білім және экономикалық дамудағы теңсіздікке алып келеді, бұл өз кезегінде халықтың өсуіне кері әсерін тигізеді.

Ойымды қорытындылай келе, демографиялық өсу мен әлеуметтік жағдай өзара байланысты және халық санының өсуіне әсер етеді. Мемлекет тарапынан демографиялық өсімге жақсы жағдай жасалса, материалдық қажеттіліктер болмаса ұлтттың болашағы жарқын болатыны сөзсіз. Сондықтан халықтың тұрақты өсуіне қол жеткізу үшін демографиялық өсуді де, әлеуметтік жағдайды да ескеріп, басқару қажет.

Аяжан БАҚЫТ,
Талдықорған қаласы
«UBT school» жекеменшік мектебінің 11-сынып оқушысы.

ГЕНДЕРЛІК САЯСАТ

ЖАСЫРАТЫНЫ ЖОҚ БІЗ КҮНДЕЛІКТІ ӨМІРДЕ ГЕНДЕР ДЕГЕН СӨЗДІ ЖИІ ЕСТІП ЖҮРМІЗ. ӨЙТКЕНІ, БҰЛ ҚАЗІРГІ ТАҢДА КЕЗ КЕЛГЕН МЕМЛЕКЕТ ҮШІН ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕГЕ АЙНАЛЫП ОТЫР.

ҚЫЗ-КЕЛІНШЕКТЕРГЕ ҚАМҚОРЛЫҚ КҮШЕЙЕ ТҮСУДЕ

Егерде қолжетімді қарапайым сөзбен түсіндіретін болсақ, гендерлік саясат дегеніміз әйелдерді ерлермен тең дәрежеде билікке тарту, ана мен балаға айрықша әлеуметтік жағдай жасау, отбасындағы зорлық-зомбылықтың алдын алу сияқты мәселелерді шешу болып табылады. Сондықтан гендерлік саясат мәселесіне жан-жақты қарау керек екенін заман ағымы алға тартып отыр.

Орайы келгенде айта кету керек, халқымыз қазақтың көшпелі дәуірінің өзінде қыздарды, әйелдерді жоғары бағалап, «Олар – өмірдің сәні мен салтанаты, ер адамдардың ақылшысы, балалардың тәрбиешісі» деп аялай қараған. Ата-бабаларымыз да әйелді құрмет тұтып, ұрпақ тәрбиесін әйел-анаға жүктеген. Ал біз өмір сүріп отырған заманда әйелдердің қоғамдағы алып отырған өз орны бар. Еліміздің қыз келіншектері қазіргі кезде билік басында еркекпен иық тірестіріп жұмыс істеп жүр. Олар – ана, олар – жар, олар – қыз, олар – келін. Қызметтен де басқа қоғамдағы орындары бар. Ең бастысы – әйел қоғамның тең құқылы мүшесі.

Айта кету керек, кейінгі жылдары еліміз батыстық үлгідегі гендерлік саясатты пайдаланып, қыз-келіншектердің құқығын қорғап, олардың қоғамдағы рөлін көтеру ісімен мемлекеттік деңгейде айналысуда. Гендерлік тең құқықтық саласындағы мемлекеттік саясат, әйелдердің экономикалық және саяси өмірге қатысуларының кеңеюі, әлемдік қоғамдастықта жоғарғы бағаға ие болды. Қазақстан Республикасында Гендерлік теңдік стратегиясын іске асыру әйелдер мен ерлердің өздерінің өмір сүру құқықтарын жыныстық байланысты кемсітусіз іске асыруы үшін барлық жағдай қарастырылған. Осы стратегияның нәтижесінде елімізде гендерлік саясат сәтті орындалып, билік тізгінін ұстаған қыз-келіншектердің саны арта түскеніне де көз жеткізудеміз.

Тағы бір айта кетерлігі, күні кеше ғана тұрмыстық зорлық-зомбылықтың түбіріне балта шабу мақсатында ондай әрекеттер үшін кінәлі адамға әкімшілік жауаптылықпен қатар қылмыстық-іс қозғалатындығы туралы заң қабылданғаны да еліміздің әйел қауымдастығына деген қамқорлығының барынша күшейе түскенін аңғартса керек.

Санжар ОМАРОВ,
Талдықорған қалалық сотының бас маманы-сот отырысының хатшысы.

МАМАН МІНБЕРІ

ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ ТАЛАП ЕТЕДІ

Күнделікті ағымды ақпараттардан қылмыс пен жаза деген сөздерді естіп жатамыз. Бұл ұғымдардың мән мағынасын жақсы түсіне бермейтін адамдар да жоқ емес. Сондықтан осы мақаламызда жаза деген сөздің түп төркінін түсіндіре кетуді ұйғардық.

Жаза дегеніміз – сот үкімі бойынша тағайындалатын мемлекеттік мәжбүрлеу шарасы. Жаза қылмыстық құқық бұзушылық жасағаны үшін кінәлі деп танылған адамға қолданылады және ол осы адамды құқықтары мен бостандықтарынан Қылмыстық Кодексте көзделген айыру немесе оларды шектеу болып табылады. Жалпы жаза – бұл мемлекеттің жасалған қылмысқа деген реакциясы. Егер қоғамға қауіпті әрекет жазаға әкеліп соқпаса, онда ол қылмыс болып есептелінбейді. Қылмыстың жазалану белгісі қылмыстың міндетті белгісі болып табылады.

Қылмыстық құқық бұзушылық жасалғаннан кейін міндетті түрде қылмыстық жауаптылықтың туындайтыны және заңда көзделгендей оған қандай да бір жаза тағайындалатыны анық. Жаза тек сотпен қылмыс жасауға кінәлі деп танылған адамға ғана тағайындалады. Сот жаза тағайындау барысында Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қылмыстық кодексін (бұдан әрі ҚК-і), заңдарын және Жоғарғы Сотының нормативтік қаулыларын басшылыққа алады. Қазақстан Республикасы Конституциясында белгіленгендей, барлық адам заң мен сот алдында тең, ешкім де заңды күшіне енген сот үкімі болмай қылмыс жасауда кінәлі деп танылуға жатпайды және қылмыстық жазаға тартыла алмайды.

Ал, енді айыптыларға лайықты жаза тағайындау ол судьядан асқан жауапкершілік пен заң жүзіндегі сауаттылығын талап ететіні белгілі. Жаза тағайындаудың басты негіздеріне істің жауаптылық пен жазаны ауырлататын және жеңілдететін мән-жайларын есепке алу жөніндегі заң талабы жатады. Айыпкердің жеке басын сипаттайтын мән-жайларды жаза тағайындау кезінде ескермеу жазаның дұрыс тағайындалмауына жол береді.

ҚР ҚК-нің 53, 54-баптарында көзделген бұл мән-жайларды айыпкер жасаған қылмыстың сипаттамасына да, оның өз жеке басының сипаттамасына да жатқызуға болады. Олар сот тағайындайтын жазаның түрі мен мөлшеріне ықпал жасай алады. Жеңілдететін мән-жайлардың болуы жасалған қылмыстың, не күдіктінің жеке басының қауіптілігін азайтады, басқадай барлық тең жағдайларда жеңілдеу жаза тағайындауға мүмкіндік береді.

Ауырлататын мән-жайлар, ондайлар болмаған жағдайларға қарағанда, ауырырақ жаза тағайындауға себеп болады. Заңда көрсетілген ауырлататын және жеңілдететін мән-жайларды есепке алу соттың құқығы емес, міндеті. Сондықтан да жаза тағайындаған кезде істегі ауырлататын және жеңілдететін мән-жайларға назар аудармаған соттар заңда көзделген міндеттерін бұзады. Егер сот ауырлататын және жеңілдететін мән-жайларды жаза тағайындаған кезде ескеріп, оны үкімде көрсетсе, сотталған адам үшін де, сот мәжілісіне қатысқандар үшін де үкім дәлелді болып көрінеді. Үкімнің жаза тағайындауға қатысты бөлігі бойынша заңдылықтың сақталғанын тексеруде жоғары тұрған сот сатысының қызметін жеңілдетеді.

Ержан ЖАНҰЗАҚОВ,
Алматы облысының қылмыстық істер жөніндегі мамандандырылған ауданаралық сотының төрағасы.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau.offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ӨМІР-ӨЛЕҢ

«ЖЫР ЖАУҢАРЫ»

ПОЭЗИЯЛЫҚ САҒАТЫНАН БІР ҮЗІК ОЙ

«...Сезгенімнен көп екен сезбегенім,
Орындатар бұл өмір өз дегенін.
Бүгінімнің бағасын айтып берер
Болашаққа берейін сөз кезегін! **– деп жырлап өткен Жетісулық ақын апамыз Қанипа Бұғыбаеваның бір шумақ өлеңімен ашылған «Құс жолы» тақырыбындағы поэзия сағатын Жангелді Немеребай жоғары деңгейде жүргізді.**

Поэзия сағаты ардагер журналист Әли Ысқабай ағаның ақ тілегі мен батасынан басталып, одан кейін әдемі естеліктер айтылды. Сөз өнерінің құдіретін ұғынып, өнер адамын дәріптеген театр актерлері оқыған өлеңдері қандай керемет десеңізші... Қазақ әдебиетінен жаһұт жырларымен толықтырған ақынның өлеңдерін, ақын сөзіне жазылған әсем әндерін тыңдап, оқылған арнау өлең көңілді тербеп қуанып қайттық. Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі Нүсіпбай Әбдірахым ағамыз айтқан естеліктерден ақынның өткен өміріне қайта енгендей болдық. Өнердің өміршеңдігі, өнерді құрметтеу деген осындай-ақ болар, Нүсіпбай аға қолында қолтаңба жазылған ақын кітабын ала келіпті.

Поэзия сағатын жүргізген Жангелді Немеребаев ақынның ұлы Талап Қараштың өзі келе алмаса да ел-жұртқа жолдаған ыстық сәлемін жеткізді. Арда Елубаева орындаған «Аққу арман» әніндегі лиризм, романтизм сондай әсерлі. Жалпы Қанипа ақынның бір туындысында – өмірдің мәні, адамгершілік, қоғамдық мәселелер, сан қырлы сырлар сарапқа салынады. Енді бірде, бар ынтамен әннің әр үніне құлақ түріп, қалт жібермей тыңдасаңыз, көкейге түрткі салып, сана - сезіміңді оятады. Енді бір өлеңінде – өмір тәжірибесінен алынған философиялық ой-шешімдерді айтады, адамгершілік қарым-қатынасты, өмірдің философиялық мәнін түсінуді меңзейді.

«Болмасаң да, ұқсап бақ» деп ақын өлеңдерін оқып, өздері арнау жазып келген талапкерлерді де тыңдадық. Маған қатты ұнағаны – Жәнібек Емберген деген жас жігіттің өлеңі. Оқыған соң, Жәнібек секілді оқу керек қой! Жанып тұр. «18 – Сал-серілер жасы. Мен де «Сүйгеніме» атты өлеңімді оқып бersем» деп бәрімізді елең еткізді. «Жұматай маған тіл қатқанда... «Ләйлің қайда?» дейтіндей көрінеді» деп жазыпты. Ду қол соғылып, жұп болсын, – деп өлең сұраған тыңдарманның көңілі үшін тағы бір өлең оқыды. Бұл жолы «Жұматайға» деген арнауын «Қайран күндер» деп бастап, «Көзім көрген көп кешеге несіне кектенемін» деп тоқтағанда, тілімді тістеп ... Әттең-ай! Жәнібектің көз жанарындағы жалын шоқ сөнбесінші. Жаратқан иесі сондай өнер, қабілет бере тұра, аяқтан алғаны-ай! Сахнаға екі аттам жерге шығып, қайтып орнына отырғанынша бір ауыз сөз айту түгілі, жүйрік ой да тоқтап қалғандай қатып қалдым. Көзіме толған жасты жұтқынып әзер... Жұрттың қошеметі көтеріп кетті ме, әлде артынша сөз алған Әміре Әрін ағамыздың өзі өнерді серік еткен сөз өнерінің адамы болса да, адамгершілік қасиетті кез келген өнерден де жоғары қоятын қасиеті басып кетті ме, тез оралдық.

Әміре Әрін аға: «Мінез деген болмаса, ақын да болмайды. Ондай ақыннан ұлттық ұстын есіп тұрады» дей келе, ақындық деңгейі, кеңістігі, данышпансып жатпайтын қазақы қалыптағы жырларынан мысалдар келтірді. Қанипа ақынның әсіресе, табиғат лирикасы на ерекше тоқталды: «Сәулең жатыр, тарап күн, тарап айдан, Сені көрсем, сезім мас, сана майдан. Жонып-қашап тұлғамды мүсіндеші, Қарсы біткен бұтағы қарағайдан» деп басталатын өлеңін оқып, «Қайнар басын қайнатқан өрден, жырақ, Ай сәулесін ағаштан өрген құрап. Соғып алар толқынын тастан-тасқа, Сезімімнің шолпысын зергер бұлақ» шумағындағы адамға эстетикалық сезімдерді туғызу арқылы, бұл өлеңнің «сезім шолпысын соққан - зергер бұлақтай» кісінің өзін-өзі тәрбиелеуіне, бойындағы нашар қасиеттерден арылуына ықпал ететінін айтып өтті. Әміре Әрін аға 4 тармақтан 4 түрлі тақырып тарата отырып, ақиқат мағынадан оқшау тұрып, мағынасыз да толық қызмет атқара алатын метафизикалық идеал деп сеніп келгенімізді алға тартып, ақындық әлеуетіне терең талдау жасады.

Иә, сөйлеген сөзді сезіну үшін мағынаның сөз ішінде қызмет атқаруы міндетті, демек, мағынаның қызметі сөздегі конвенцияның да «тиіс» сөзінің немесе мәтіннің формалық мазмұнын, мағынадағы мәнін басқаратынын жақсы жеткізді. Ақиқаттың ешбір доктринасы бұл қажеттілікті мағынаның қыспағынан босау мақсатында жоққа шығара алмайды. Сөз сезімді имитациялауы тиіс.

Мұнан кейін Ж. Немеребаев : «Бүгінгі Ораза айт мерекесінде Айтақын ағамыз қалай сөйлемей қалар» деп әдемі әзілмен сөзге тартып, ол кісі «Шопан» жырының мән-мағынасы, қазіргі жаһандану заманында ұлттық салт-дәстүрді, көркем тілді, күй секілді рухани мұраларды сақтау және оны дәріптеу – өте маңызды екеніне тоқталды. Себебі тарих пен мәдениетті, әдебиетті ұмыту – сананың құлдырауына, сараптау қабілетінің төмендеуіне негіз болады. Шын мәнінде, кез келген ұлттық болашағын болжау үшін оның жүріп өткен жолына, жалпы ұлттық дамуына назар салуымыз керек деп ой түйіндеді.

Өте дәмді, нәрлі поэзия сағатынан түйгеніміз – осы... Тест тапсыратынымды бір сәтке болса да ұмытып, миым тыныгып, бір жылап, бір күліп жақсы демалып қайттым. Бәріңізге рақмет!

Раушан ҚҰРМАНҒАЛИЕВА
ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫ

АКЦИЯ АЯСЫНДА

ҚҰС ҰЯСЫН ОРНАТТЫ

ТАЛДЫҚОРҒАН NIS ОҚУШЫЛАРЫ ЖАТАҚХАНА ТӘРБИЕШІЛЕРІМЕН БІРГЕ БІРНЕШЕ ҚҰС ҰЯ ОРНАТТЫ.

Іс-шара «Таза Қазақстан» экологиялық акциясы аясында өтті. Жатақхананың педагог-тәрбиешісі Александр Куйбиданың сөзінше, оқушылардың өздері үлкен қызығушылықпен құс ұясын жасап, оларды мектеп аумағына орнатқан.

Балалар орнатылған құс ұясы табиғатқа қамқорлықтың символы ғана емес, сонымен қатар экологиялық тепе-теңдікті сақтауға қызмет ететін құстарды тарту тәсілі деп түсінеді.

«Біз құстар жылы жерлерден ұшып келгенде, олардың жаңа ұясы болғанын қалаймыз», – дейді 10 сынып оқушысы Мәди Амангелді.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

КІТАПХАНАДА

Талдықорған қаласындағы Сәкен Сейфуллин атындағы орталық кітапханада Кеңес Одағының батыры Сағадат Нұрмағамбетовты еске алу шарасы өтті.

САҒАДАТ НҰРМАҒАМБЕТОВТЫ ЕСКЕ АЛУ ШАРАСЫ ӨТТІ

Халық қаһарманы, тәуелсіз Қазақстанның тұңғыш қорғаныс министрі болған азаматтың дүниеге келгеніне биыл 100 жыл толып отыр. Осы орайда «Халық жүрегіндегі қаһарман» атты көшпелі көрме қанат жайды. Онда Сағадат Қожахметұлының жеке заттары қойылды.

Іс-шарада қонақтар Қазақ халқының қадірлі ұлы – Сағадат Нұрмағамбетовтың өмір жолдары туралы естелік тыңдап, батырға арналған арнайы дайындалған деректі фильмді тамашалады.

Шараға әскери бөліммен мекемелердің әскери қызметшілері және арнайы қонақ ретінде ҚР ҚК ардагерлері, Ауған соғысының ардагері шақырылды.

Жетісу гарнизонының баспасөз қызметі.

Алатау
Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau.offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

БАНКРОТСТВО

ПРОЦЕДУРЫ ВНЕСУДЕБНОГО БАНКРОТСТВА

В НАШЕЙ ЖИЗНИ МЫ ЧАСТО СЛЫШИМ СЛОВО БАНКРОТСТВО. ЧТО ЭТО ОЗНАЧАЕТ НАВЕРНОЕ НЕ КАЖДЫЙ ВНИКАЕТ В СУТЬ ЕГО ЗНАЧЕНИЯ. ПОЭТОМУ, СЧИТАЕМ НЕ ЛИШНИМ БУДЕТ РАЗЪЯСНИТ ПОНЯТИЕ ЭТОГО СЛОВО, ЧТОБЫ ГРАЖДАНЕ ИМЕЛИ ПРЕДСТАВЛЕНИЕ ЧТО ТАКОЕ БАНКРОТСТВО. БАНКРОТСТВО - ЭТО ЮРИДИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС, ПОСРЕДСТВОМ КОТОРОГО ФИЗИЧЕСКИЕ ИЛИ ЮРИДИЧЕСКИЕ ЛИЦА, КОТОРЫЕ НЕ В СОСТОЯНИИ ВЫПЛАТИТЬ ДОЛГИ КРЕДИТОРАМ, МОГУТ ДОБИТЬСЯ СПИСАНИЯ ЧАСТИ ИЛИ ВСЕХ СВОИХ ДОЛГОВ. В БОЛЬШИНСТВЕ ЮРИСДИКЦИЙ БАНКРОТСТВО ОБЪЯВЛЯЕТСЯ ПО РЕШЕНИЮ СУДА, ЧАСТО ПО ИНИЦИАТИВЕ ДОЛЖНИКА.

30 декабря 2022 года одобрен Закон «О восстановлении платежеспособности и банкротстве граждан Республики Казахстан».Целью разработки данного законодательства является снижение долговой нагрузки граждан, возвращение продуктивной экономической деятельности, смягчение социальной напряженности и стимулирование выплат по долгам. Законодательство Республики Казахстан о восстановлении платежеспособности и банкротстве граждан Республики Казахстан основывается на Конституции РК и состоит из Гражданского кодекса РК, настоящего Закона и иных нормативных правовых актов.Настоящий Закон применяется к отношениям, возникающим в связи с неплатежеспособностью гражданина Республики Казахстан, не зарегистрированного в качестве индивидуального предпринимателя.

Необходимо знать, что законодательство о банкротстве физических лиц предусматривает три процедуры банкротства, это внесудебное банкротство, судебное банкротство и восстановление платежеспособности.Необходимо отметить, что все три процедуры инициируются только самим должником, то есть кредитор не имеет право подавать на банкротство должника.

Вашему вниманию предлагаем информацию процедуры внесудебного банкротства. Эта процедура, осуществляется в отношении должника во внесудебном порядке с целью прекращения обязательств перед банками второго уровня, организациями осуществляющими отдельные виды банковских операций, организациями осуществляющими микрофинансовую деятельность, или коллекторскими агентствами.Т.е. внесудебное банкротство можно применить исключительно по долгам перед банками, МФО и коллекторскими агентствами.

Для подачи в уполномоченный орган заявления о применении процедуры внесудебного банкротства должны быть основания наличие обязательств, не превышающих 1600-кратного размера месячного расчетного показателя (5,5 млн. тенге), установленного законом о республиканском бюджете и действующего на дату подачи заявления, и соответствие в совокупности следующим условиям:1) отсутствие на праве собственности имущества, включая имущество, находящееся в общей собственности;2) на дату подачи заявления, в течение 12 последовательных месяцев, у него должно отсутствовать погашение по обязательствам перед кредиторами, коллекторами;3) в отношении должника проведены процедуры по урегулированию или взысканию неисполненных обязательств по договору банковского займа и (или) договору о предоставлении микрокредита;4) неприменение процедуры внесудебного или судебного банкротства в течение 7 лет на дату подачи заявления.

Вместе с тем, заемщики-физические лица, которые не погашали свою задолженность более 5 лет на дату подачи заявлениятакже могут обратитьсяк внесудебному банкротству. При этом перечисленные условия к такому должнику не применяются. И должник, являющийся получателем адресной социальной помощи (АСП) на протяжении шести месяцев, также может подать заявление на применение данной процедуры без учета срока просрочки.После применения данной процедуры должнику присваивается статус «банкрот».

Олег АНИСИМОВ,
председатель
Текелийского городского суда.

СИТУАЦИЯ

МАЛЫШ УПАЛ С 4 ЭТАЖА И НИЧЕГО НЕ СЛОМАЛ

Полуторагодовалый мальчик упал с высоты 4 этажа, получил черепно-мозговую травму и несколько ушибов в Павлодаре. Ребенок сейчас находится под наблюдением медиков, которые уверяют, что его жизни ничего не угрожает, передает корреспондент NUR.KZ.

Информация о падении ребенка в скорую помощь поступила 18 апреля в 19.35. Мама позже медикам объяснила, что отвлеклась на домашние дела, а когда зашла в комнату, то не обнаружила сына. Выглянув в окно, увидела ребенка внизу.

Врачи рассказали, что после падения мальчик даже не потерял сознание. У него диагностировали черепно-мозговую травму, ушибы и ссадины.

«Ребенок, можно сказать, родился в рубашке. Учитывая этажность, 4 этаж, ребенок не получил переломов, скелетных травм, травм конечностей. Руки, ноги — целые, черепная коробка тоже целая. Сотрясение головного мозга является поверхностной травмой черепной коробки», — сообщил травматолог Павлодарской детской областной больницы Ардак Айтмухаметулы.

С начала 2024 года в регионе зарегистрировано 7 случаев падения детей с высоты.

Напомним, в марте этого года в Кызылорде маленький мальчик, которого оставили одного, упал с высоты 4 этажа. Ребенок был госпитализирован с травмами в больницу.

Как уберечь ребенка от падения из окна

В МВД отмечают, что обеспокоены участившимися случаями выпадения из окон детей младшего возраста. Уменьшить риск может каждый родитель. Для этого важно следовать правилам безопасности:

Не оставляйте окна открытыми, если дома маленький ребенок.

Не используйте москитные сетки без соответствующей защиты окна.

Установите на окна блокираторы или оконные ручки-замки с ключом, которые ребенок не сможет открыть самостоятельно.

Не оставляйте ребенка без присмотра, особенно играющего возле окон и стеклянных дверей.

Не ставьте вблизи окон мебель, чтобы ребенок не мог взобраться на подоконник.

Не позволяйте детям прыгать на кровати или другой мебели вблизи окон.

Важно преподавать детям уроки безопасности.

Учить старших детей присматривать за младшими.

Тщательно подбирайте аксессуары на окна для детской комнаты.

В частности, средства защиты от солнца — жалюзи и рулонные шторы должны быть без свисающих шнуров и цепочек.

ЗАКОН

ЗАЩИТА ТРУДОВОГО ПРАВА

Трудовое право сложно для изучения и трудно для понимания. Кроме того, возникший между работодателем и работником конфликт может затрагивать одновременно несколько правовых отраслей. Конечно, многие конфликты можно уладить мирным путем, через переговоры и взаимные уступки.Однако, трудовые споры между работниками и работодателем мирным способом решить удается не всегда. В таком случае работник имеет право на судебную защиту. Но прежде чем подать заявление в суд работник первым делом должен обратиться согласительная комиссию– постоянно действующему органу, создаваемый в организации (за исключением субъектов малого предпринимательства), её филиалах и представительствах на паритетных началах из равного числа представителей от работодателя и работников.

Затем работник, чьи права были нарушены, должен обратиться непосредственно судебные органы. При обращении в суд, минуя согласительную комиссию, в соответствии с пп. 1) п. 1 ст. 152 Кодекса Республики Казахстан от 31 октября 2015 года № 377-V «Гражданский процессуальный кодекс Республики Казахстан» (далее по тексту – ГПК РК), судья возвращает исковое заявление, если истцом не соблюдён установленный законом для данной категории дел или предусмотренный договором сторон порядок досудебного урегулирования спора и возможность применения этого порядка не утрачена.

По общему правилу иск подаётся в районный (городской) суд по месту нахождения ответчика, то есть работодателя (ст. 30 ГПК РК).При подаче искового заявления истец должен приложить документы, подтверждающие факт обращения в согласительную комиссию. Это является условием рассмотрения трудового спора РК в суде.

Порядок рассмотрения трудовых споров в суде регулируется не только трудовым, но и гражданским процессуальным законодательством, то есть Кодексом Республики Казахстан от 31 октября 2015 года № 377-V «Гражданский процессуальный кодекс Республики Казахстан» (далее – ГПК РК).

Для рассмотрения трудовых споров в суде к заявлению прилагаются необходимые для обоснования иска документы: копии трудового договора, трудовой книжки, приказов (распоряжений) работодателя о приёме, увольнении или наложении на работника дисциплинарного взыскания, справки о заработке и любые другие, которые подтверждают факт вашей работы, увольнения, заработка, а также документы, подтверждающие факт обращения в согласительную комиссию.

Манап ДЖАНГАЗИЕВ,
старший судебный пристав Текелийского городского суда.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau.offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ЖАМБЫ АТУ

АЗИЯ ЧЕМПИОНАТЫ АЯҚТАЛДЫ

ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫНДА ЖАЛАУЫН КӨТЕРГЕН ЖАМБЫ АТУДАН АЗИЯ ЧЕМПИОНАТЫ АЯҚТАЛДЫ. БҰЛ ЖАРЫСҚА САРЫ ҚҰРЛЫҚТЫҢ 14 МЕМЛЕКЕТІНЕН КЕЛГЕН 60-ҚА ЖУЫҚ МЕРГЕН «МАЖАР», «АЗИЯ», «ТҮРІК» СТИЛЬДЕРІ, ХАЛҚЫМЫЗДЫҢ ДӘСТҮРЛІ ЖАУЫНГЕРЛІК ӨНЕРІ ЖАМБЫ АТУ БОЙЫНША СЫНҒА ТҮСІП, ӨЗАРА МЫҚТЫЛАРДЫ АНЫҚТАДЫ.

Бір аптаға жалғасқан дүбірлі сайыстың алғашқы екі күні мергендер «Мажар» стилімен сайысты. Бұл стильдің ерекшелігі – бір-біріне іргесі жапсарлас диаметрі 90 см болатын үш нысана қатар қойылады. Бұларды атпен шауып келе жатып атады. Қанша оқ жұмсайсыз оған шектеу жоқ. Тек оқ жіберуге арналған 100 метрлік өлшемінен шықса болғаны. Ең бастысы, аттың шабысы мен мергенніңептілігі үйлесім тапқаны ләзім.

Осылай екі тәулікке созылған бұл стильдің жеңімпазы, яғни бас мергені ретінде 76,81 ұпай еншілеген Сауд Арабия спортшысы Хашим Али әл-Тамими танылса, екінші және үшінші орындарды қазақстандық қос сайысшы Батыр Бексауыт (70,59 ұпай, суретте) пен Айкөз Ералхан (67,68 ұпай) еншіледі.

Келесі сайыс түрі – «Азия» стилі. Мұны халықаралық жарыстарда «Корей» стилі деп те айтады. Бұл күрделі сайыс түріне жатады. Арақашықтығы 30 метр болатын шаршы пішінді төрт бұрыш үш нысана қойылады. Оның біріншісінің бетін батысқа бұрып орналастырса, ортаңғы нысана тура қарап тұрады. Үшінші нысана әдеттегідей бірінші нысанаға қарсы бетін шығысқа бұрып тұрады. Әрбір нысанада оқтың дарығанына қатысты ұпай берілетін өлшемдері бар. Бұл стильдің бас мергені ретінде 78,15 ұпай жинаған саудиялық сайыскер Хашим Али әл-Тамими екінші дүркін жеңімпаз атанса, екінші-үшінші орынға қазақстандық спортшылар Нұрсұлтан Бірлікбаев (74,35 ұпай) пен Айкөз Ералхан (72,83 ұпай) ие болды.

Келесі жарыс «Түркі» стилінің ерекшелігі – мергендер бір-біріне ұқсамайтын екі нысанаға кезек-кезек оқ жіберіп мықтыны анықтайды. Әуелгі нысана «қиғаш ату» деп аталса, келесісі «қабақ ату» делінеді екен. Бұл екі нысана да – күллі түркі жұртына ортақ дүние. Мысалы, ертеде мысырлық қыпшақ-мамлуктер «қиғаш атудан» сайыс өткізетіні туралы мысырлық қыпшақ оқымыстысы Тайбұқа ноян: «Қабақ ату, қиғаш ату тәсілдерін арабтар білмейді, бұл – түркілердің өнері», деп жазыпты.

Бұл екеуі де – қазақ өнері. Біз бейғам жүргенде түрік ағайындар еншілеп алған. Бұған халқымыздың «Талайы құл мен Әйім қыз» атты ғашықтық дастанында айтылатын мына бір жыр шумағы дәлел:

Қағылды бағанаға алтын қабақ,
Айнала жиналған көп алды қамап.
Қондырып биік баған ортасына,
Басына алтын жамбы қойды қадап
Сүйтіп ел ат жаратып баптасады,
Жинап қымыз-сусынын тақтасады.

Мергендер «Алтын қабақ атамыз» деп,
Садақ майлап, мылтығын оқтасады...

Бұл сайыс қорытындысына тоқталсақ, бірінші орын 50, 40 ұпай жинаған қазақстандық мерген Батыр Бексауытқа бұйырса, екінші орынға 47,03 ұпаймен тағы бір араб мергені Ракан әл Мубарак ие болды. Үшінші жүлде 41,19 ұпай еншілеген индонезиялық Арса Арросуадқа бұйырды.

Жарыстың қорытынды кезеңінде өзіміздің «Жамбы ату» стилі сарапқа салынды. Бұл стильдің ерекшелегі – биіктігі жылқының бойына шақ келетін арасы 10 метр үш бағана орнатылып, оның басына үш түрлі (алтын, күміс, қола) жамбы-нысана ілініп қойылды. Осы стильдің тарихи көнелігі хақында танымал деректанушы – ғалым Қайрат Сәкидің еңбектерінде кездеседі. «Ертеде мысырлық қыпшақ сарбаздары биіктігі жылқының шоқтығымен қарайлас діңгек ағаштың ұшарына дөңгелек темір шеңбер орнатып, сол шеңберден шауып келе жатып садақ оғын немесе найза лақтырып сынасатын болған. Бұл шеңбер сайыскерлердің шеберлігіне қарай әртүрлі үлкен-кіші пішінде болады. Мерген нысаны көздеп тура ататын болған. Яғни бұлай ату үшін нысанның биіктігі мен мергеннің ат үстіндегі отырысы бірдей биіктікте болуы шарт», деп жазады Қайрат Ұзақұлы.

Сонымен, халқымыздың «Жамбы» ату стилінен 67,22 ұпай жинаған тағы бір араб мергені Бабер Али әл-Тамими жеңіс тұғырынан көрінсе, келесі орындар моңғолиялық Отгон-Өлзий (59,01 ұпай) мен ресейлік Любовь Морокаға (55,38) бұйырды.

Бұл реткі чемпионаттың басты жаңалығы – жарыстың соңғы күні тек жеңімпаздар мен жүлдегерлер арасында аса қомақты жүлде тағайындалған «Тайтұяқ» жамбыны атудан сайыс ұйымдастырылды. Бұған жоғарыдағы төрт стиль бойынша жеңімпаз һәм жүлдегер атанған 9 мерген қатысты. Тоғыз метрлік биік бағана басына жылқының тоғыз қабат құйрық қылымен байланған тайтұяққа ешкімнің жебесі дарымады. Яғни «Тайтұяқ» иесі анықталмады.

Жарыс соңында орын алған мергендер ақшалай сыйлық және дипломмен марапатталды. Чемпионатты қорытындылаған жамбы атудан Азия федерациясының президенті Еркебұлан Ілиясов: *«Бұл – Азия федерациясы ұйымдастырып отырған алғашқы іс-шара. Сондықтан мұқият дайындалдық. Қаржы аямадық. Барлық шығын үшін 60 млн теңге жұмсалса, осының 20 млн-ы тікелей эфир ұйымдастыруға бағытталды. Нәтижесінде, әлемнің кез келген түкпірінде отырған адамның біздің ютуб арнамыз арқылы чемпионатты бастан-аяқ тамашалауына мүмкіндік жасалды»*, деді.

ДЗЮДО

ҚОЛА МЕДАЛЬ ОЛЖАЛАДЫ

ДЗЮДОДАН ГОНКОНГТА ӨТІП ЖАТҚАН АЗИЯ ЧЕМПИОНАТЫНДА ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚЫЗЖІГІТТЕРІ ТҮРІКМЕНСТАНДЫ 4:2 ЕСЕБІМЕН ЖЕҢІП, ҚОЛА МЕДАЛЬ ОЛЖАЛАДЫ.

Осыған дейін аталған чемпионаттың жекелей сайысында Ғалия Тынбаева, Есмигүл Құйылова мен Жанарыс Рахметқали қола жүлдегер атанған еді.

Айта кетсек, Азия чемпионаты жеңімпаздарына рейтингте 700 ұпай, күмістен алқа таққандарға 490 ұпай, үшінші орын алған дзюдошыларға 350 ұпай қосылды.

Сондай-ақ қоладан қағылған екі дзюдошы 250 ұпайға қол жеткізді.

ПАРИЖ ОЛИМПИАДАСЫ

ҚОРЖЫНҒА 47-ШІ ЖОЛДАМА ТҮСТІ

ҚАТАР ЕЛІНІҢ АСТАНАСЫ ДОХАДА СТЕНД АТУДАН ӨТІП ЖАТҚАН ӘЛЕМ КУБОГІ КЕЗЕҢІНДЕ СЫНҒА ТҮСКЕН МАРИЯ ДМИТРИЕНКО ДҮБІРЛІ ДОДАНЫҢ ЖОЛДАМАСЫНА ҚОЛ ЖЕТКІЗДІ.

Қазақстан спортшысы «трап» жаттығуын орындау кезінде ерекше көзге түсті.

Ел қоржынына Париж Олимпиадасының 47-ші жолдамасын салған Мария Дмитриенко 2016 жылы Рио Олимпиадасына қатысып, 8-ші орынға тұрақтаған еді.

БӘРЕКЕЛДІ!

ҚАЗАҚ БОКСШЫСЫ ҮШ ДҮРКІН АЗИЯ ЧЕМПИОНЫН ЖЕҢДІ

Қырғызстан астанасы Бішкекте өткен бокстан Дүйсенқұл Шопоковты еске алуға арналған халықаралық турнирде Қазақстан спортшысы жеңімпаз атанды.

2019, 2021, 2022 жылдары Азия чемпионы атағын жеңіп алған 33 жастағы тәжірибелі қырғыз боксшысы Эркин Адылбекпен финалда 86 келіге дейінгі салмақ бойынша жұдырықтасқан Аман Қазанғапов 4:1 көрсеткішімен үш дүркін Азия чемпионынан басым түсті.

Материалдар egemen.kz. сайтынан алынды.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел. : 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau.offset@mail. ru, www. alatau. kz@mail. ru

ДЕНСАУЛЫҚ

ҚАНДАЙ ШАЙ ШАРШАҒАНДЫ БАСЫП, МИДЫҢ ЖАҚСЫ ЖҰМЫС ІСТЕУІНЕ КӨМЕКТЕСЕДІ?

Жалпы көк шай ағзаға пайдалы. Ол құрамындағы катехиндердің арқасында холестерин деңгейін түсіреді және жасушалар қартаюын баяулатады. Ал көк шайдың микробтарға қарсы әсері тіс жегіден қорғайды.

Көк шайдың түрлері көп. Оның әсіресе жапондық сұрыптары танымал. Ең танымал жапондық шай – сенча (немесе сэнтя). Қытай шайларына қарағанда сенча жапырақтары ферменттелмейді, олар қышқылданудың алдын алу үшін бумен өңделеді, содан соң олар ине пішіні секілді бұрап, ыстық ауамен кептіреді.

Жапондық шайдың ең қымбат сұрыптарының бірі – гёкуро. Сондай-ақ банча деп аталатын арзан түрі де бар. Бірақ көк шайдың қандай түрі ең пайдалы? Оны анықтау үшін ғалымдар тәжірибеге 18-30 жас аралығындағы 20 дені сау ер адамды шақырады. Әйелдерді тәжірибеге қоспады, себебі олардың етеккір циклін ескеру қажет болатын.

Алдымен ер адамдардың қазіргі күйзеліс деңгейі мен шаршаңқылық сезімін бағалау үшін оларға сауалнама толтыртқызды. Оған қоса, тәжірибе алдында олар ұйқысы қанып келуі және алкоголь ішпеуі керек болды. Кофеин және физикалық жүктемелерге де тыйым салынды.

Содан соң қатысушыларға сусын берді: алдымен қарапайым ыстық су, содан соң көк шай және қуырылған көк шай. Содан кейін арифметикалық тапсырмалар орындатқызды. Барлығы осындай төрт тест болды және әр тапсырма алдында сусын ішу керек болды.

Зерттеу екі күнге созылды. Тапсырмалар кезінде ғалымдар қосылған датчиктер көмегімен үзіліссіз ми сигналдарын, жүрек ырғағын, қысымын, тыныс алуын және басқа да физиологиялық реакцияларды бақылап отырды.

Сондай-ақ ең жақсы нәтиже қуырылған көк шай ішкеннен кейін байқалған. Ғалымдардың айтуынша, көк шай құрамындағы кофеин мен теанин шаршаңқылықты басуға және тапсырмаларды орындау сапасын жақсартуға көмектеседі.

massaget.kz. сайтынан алынды.

ДЕГЕН ЕКЕН...

«Боранбаев іздері, Боранменен жабылды»

Бірде белгілі актер Қанабек Байсейітов Талдықорғанға самолетпен ұшқалы тұрса ақын Қабыл Боранбаев кездесе кетеді. Әрі-бері сөйлескен соң, әңгімелері жарасып, Қанекеңмен бірге Қабыл да Талдықорғанға тартып отырады.

Содан Қабылды үй-іші шарқ ұра іздеп, әлекке түседі. Қабыл ақын Қалижан Бекхожинмен араласады екен, үй-іші сол кісіге тауып беруге көмектесіңіз деп жалынады. Қалижан да мазасы кетіп, сұрастырмаған адамы қалмайды ғой. Ақыры күндердің бір күнінде ақын-жазушылар арасы әбден құлақтанып, дүрлігісіп жүргенде Талдықорғаннан Қабылдың өзі де келеді.

Сонда ақын әріптесін ойлап, алаңдап жүрген Сырбай Мәуленов:

«Қалижан іздеп Қабылды,
Қанша тәулік сабылды,
Қанабекке ерген сол Қабыл,
Талдықорғаннан табылды,
Боранбаев іздері,
Боранменен жабылды», – деген екен.

«Шырылдатпай байғұсты, Қайта орнына алсаңшы»

Бір күні Сырбаймен көрші тұратын Айтжан Байқожаев деген артист әлде бір себеппен жұмысқа бармай қалады. Келесі күні барса театр директоры Райхан Жумин оның алдына қызметтен шығарылғандығы туралы бұйрықты тастай салады. Айтжан мұңын шаққалы Сырбайға келеді. Сонда Сырбай Жуминге арнап табан астында өлең шығарды. Жұртқа тарап кеткен ол өлең мынау еді:

«Көшесінде Масаншы,
Тұрушы еді жас әнші.
Шырылдатпай байғұсты,
Қайта орнына алсаңшы».

«Қайратсыз да сайратпай ма?»

Жазушылар Одағында ақындар Қалижан Бекхожин, Хамит Ерғалиев, Сырбай Мәуленов үшеуі кездесіп қалыпты. Сол күндері Қалижанның туғанына 60 жыл толатын мерейлі жиналыстың жақындап қалған кезі болса керек. Баяндамашы Хамит екен. Хамаң әдеттегідей ақ жүрегін жайып салып: «Әй, Қалижан, бағыңды аспандататын баяндама дайын болды! Соны жумаймысың!» – дейді ғой. Бұған Қалижан да мәз болып: «Хамит-ау, мен туралы оң сөзді сенен артық кім айта алушы еді, е-е, жуамын-жуамын! Әлгі бізден қор жинап, осындайда демеп жіберетін Қайрат қайда?» – деп, ақын Қайрат Жұмағалиевті іздей бастайды. Одақтың әр бөлмесін «Қайрат қайдалап» бір-бір тартып шығады. Қайрат жоқ. Ақша сонда. Енді не істеу керек?!

Осы кезде Сырбай бір шумақ өлең айтып жібереді ғой. Алдында ғана Хамиттің қалтасында 10 сом жүргенін байқап қалса керек. Сырбай сол 10 сомды емеуріндеп:

«Дейсіндер, «Қайрат қайда? Қайрат қайда?»
Қайратсыз күн шықпай ма, ай батпай ма?
Хамаңның қалтасында он сом жатыр,
Сол он сом Қайратсыз да сайратпай ма?!» – деген екен.

tobyl-torgai.kz. сайтынан алынды.

ӨНЕР

«МЕЙІРІМ» шығармашылық орталығының талантты балалары

Айзере ЕРЖАН

Алина ЗАРИПОВА

Іңкәр СЕРІКБАЙ

Құрылтайшы "АЛМАТЫ-БОЛАШАҚ" АҚ

Баспахана директоры Бақберген ТҮКІБАЕВ

Бас редактор Айтақын БҰЛҒАҚОВ

Редакция алқасы:
Сарби ӘЙТЕНОВА – редактордың орынбасары
Зарина БЫЖЫБЕК – тілші
Гүлнұр БАЙМҰХАН – тілші

Кезекші редактор: З.БЫЖЫБЕК.

Алатау

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінде 2007 жылғы 27 тамызда тіркеліп, № 8639-Г куәлігі берілген.

Газет аптасына бір рет, жұма күні шығады. Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді. Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

Газет Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32 үйде "Алматы-Болашақ" АҚ филиалы "Офсет" баспаханасында басылады.

Редакция мекенжайы: 040000, Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32-үй, екінші қабат.

Телефондары: 8(7282) 41-11-70, 41-11-42;
E-mail: alatau.offset@mail. ru, www.alatau.kz@mail. ru
Сайты: alatau_gazeti
Газет 07.08.2000 жылдан бастап қазақ және орыс тілдерінде аптасына бір рет - жұма күні шығады.

Таралымы 2700
Тапсырыс № 464
Индекс 15534